

REVISTA PRESEI

BULETIN SĂPTĂMÂNAL AL DIRECȚIUNII PRESEI ȘI INFORMAȚIILOR
DIN MINISTERUL AFACERILOR STRĂINE

Nr. 38 — 39.

Joi, 8 Octomvrie 1936

S U M A R :

I. PRESA STRĂINĂ DESPRE ROMÂNIA

a) POLITICA EXTERNĂ :		b) POLITICA INTERNĂ :	
	Pag.		Pag.
Presa franceză	674	Presa engleză	677
„ polonă	676		
„ austriacă	676		
„ engleză	676		
„ sovietică	676		
„ iugoslavă	677		

c) DIVERSE :

Presa iugoslavă	677
„ maghiară	677

BCU Cluj / Central University Library Cluj

II. SESIUNEA SOCIETĂȚII NAȚIUNILOR

	Pag.
Presa franceză	677
„ engleză	680
„ sovietică	681
„ germană	682
„ italiană	683
„ elvețiană	683
„ austriacă	683
„ cehoslovacă	684
„ maghiară	684
„ iugoslavă	684
„ bulgară	685

IV. ALINIAREA MONETELOR

	Pag.
Presa franceză	687
„ engleză	689
„ germană	690
„ italiană	691
„ cehoslovacă	691
„ polonă	692
„ sovietică	692
„ austriacă	692
„ maghiară	693
„ bulgară	693
„ Statelor-Unite	693

III. MICA ÎNȚELEGERE

Presa franceză	685
„ engleză	686
„ elvețiană	686
„ cehoslovacă	686
„ iugoslavă	686
„ maghiară	687

V. PROBLEME EUROPENE

Situația generală europeană	694
Raporturile italo-britanice	694
Germania și Conferința Locarniană	695
Vizita d-lui von Neurath la Budapesta	695
Politica externă a Greciei	695
Un ziar sovietic despre planurile militare ale Germaniei	695
Conferința italo-austro-ungară dela Viena	696
Grecia și Pactul Balcanic	696

PRESA STRĂINĂ DESPRE ROMÂNIA

POLITICA EXTERNĂ

Presa franceză.

LA TRIBUNE DES NATIONS din 1 Octombrie sub semnătura d-lui Wenger, publică un articol intitulat: „Tânăra Românie la lucru“, în care scrie:

„Opera trecută a d-lui Victor Antonescu la Departamentul Finanțelor, pe care l'a ocupat până la trecerea d-sale la Ministerul Afacerilor Străine, este considerabilă.

„Străinătatea nu pare să fi observat că această operă constituie o adevărată refacere a finanțelor românești.

Fără a intra în amănunte, vom reaminti totuși că ea cuprinde:

1) Echilibrul real al bugetului.

2) Acorduri internaționale care asigură refacerea progresivă a creditului, prin plata creanțelor străine asupra României. De sigur că va mai fi necesar să se procedeze la unele amenajări, iar creditorii francezi, în special, trebuie să se aștepte să accepte noi amânări și probabil unele modificări de condițiuni. Dar de pe acum, plățile vor reîncepe regulat.

3) Acorduri de furnituri, în special cu Franța și Cehoslovacia, care permit o largă reînarmare a României. Aceasta este una din marile realizări ale guvernului Tătărescu.

Toate acestea sunt opera d-lui Victor Antonescu, ca ministru de finanțe.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

* *

De altfel elogiul său nu mai e de făcut în Franța. Rolul d-lui Antonescu, în calitate de ministru al României în țara noastră, după războiu, este bine cunoscut și mult apreciat, nu numai în lumea diplomatică ci și în cercurile financiare și economice.

Ne reamintim și de faptul că în momentul celei de a doua intrare în războiu a României, în Noembrie 1918, d-l Antonescu a primit misiuni importante, iar autorul acestor rânduri își aduce aminte cu emoție că a întâlnit la statul major al generalului Berthelot, la Giurgiu, pe „căpitanul“ Antonescu, purtător de ordine din partea d-lui Clemenceau.

Dacă deci d-l Titulescu trebuia să fie înlocuit — și toți francezii deplâng acest lucru — nu putea să cedeze locul său unei persoane mai simpatice în Franța și mai indicată prin talentul și prin trecutul său, decât d-l Victor Antonescu.

„Imi închipui, de altfel, știind admirația pe care o resimte d-l Victor Antonescu pentru d-l Titulescu și prietenia care-i leagă, că noul ministru este primul care regretă plecarea fostului titular.

„D-l Victor Antonescu, în noul său post, va ști să profite de profunda cunoaștere a țării sale. Cunoștințele pe care le are despre finanțele României, este o oglindă fidelă în care va vedea reflectându-se adevăratul chip al țării. Am văzut un exemplu despre acest lucru. În cursul unei vizite făcută acum câteva luni, la moșia d-lui Antonescu, ministrul de finanțe de atunci, îmi vorbea.

„D-l Victor Antonescu a știut să grupeze, sub direcția d-lui Victor Bădulescu, subsecretar de Stat, o echipă de tineri colaboratori, cum cred că nu există în altă țară, chiar în Ministerul nostru de Finanțe, unde, totuși, tineretul apare adesea ca un titlu.

L-am regăsit tot astfel, anul acesta, la un birou care ar fi putut deveni o baricadă fără marea sa curtoazie, și nu știu dacă trebuie să admir mai mult rapiditatea inteligenței sale, sau siguranța și ponderațiunea judecării.

D-l Victor Bădulescu a părăsit Ministerul de Finanțe pentru a urma la Ministerul Afacerilor Străine pe d-l Victor Antonescu. D-sa va reuși aci tot atât de bine ca și acolo.

„Partidul Liberal poate fi mândru de acești oameni; ei sunt capabili să facă față greutăților momentului actual, iar inteligența Maiestății Sale, Regele Carol, atât de bine informat asupra tuturor problemelor țării sale, a înțeles desigur acest lucru“.

LE FIGARO din 3 Octombrie publică un interview acordat la Geneva de d-l Victor Antonescu, ministru de afaceri străine al României, trimisului special al ziarului.

„În momentul când discuția generală la adunarea Societății Națiunilor este pe punctul de a lua sfârșit, scrie d-l Donadien, trimisul special la Geneva al ziarului FIGARO, mi s'a părut interesant să întreb pe reprezentantul unuia din Statele aliate Franței, d-l Victor Antonescu, primul delegat al României, care este impresia sa asupra situației în curs și în general asupra situației internaționale.

„Ministrul de afaceri străine al României mă primește, între două discursuri la Adunare, într'un salon apropiat de sala de sedințe. Mă invită să iau loc într'un fotoliu aproape de el, îmi oferă o țigaretă și stoic așteaptă întrebarile mele.

— „D-le ministru, ați acceptat portofoliul Afacerilor Străine. Ați fi amabil să-mi spuneți care va fi politica dv. ?

— „Ce întrebare ? — mi-a răspuns d-l Antonescu, zâmbind. Firește, aceeași care a fost dusă până în prezent.

„România are interese permanente de apărare și politica externă nu s'ar putea schimba.

„Înainte de a ocupa postul pe care-l am în acest moment și înainte de a fi ministru de finanțe, am reprezentat țara mea la Paris. Îngăduiți unui fost ministru român în Franța, care a servit alături de voi în timpul marelui războiu, să vă spună că alianța franceză constituie pentru mine baza politicii românești.

„Recenta conferință dela Bratislava și debaterile dela Geneva au arătat omogenitatea Micii Înțelegeri. Mă voi strădui, în ce mă privește, să strâng și mai mult încă legăturile ce unesc cele trei țări ale noastre atât pe terenul politic cât și pe terenul economic.

„De asemeni voi veghea ca relațiile noastre cu statele membre ale Înțelegerii Balcanice să se desvolte tot mai mult.

„Dorim să întreținem bune relații cu toate țările.

„Știți că avem o alianță cu Polonia. Înțeleg să-i mențin întreaga ei valoare.

„Cu marii noștri vecini, Rușii, vom face în așa fel, ca relațiile noastre să urmeze pe baza unei bune înțelegeri și a unei reale prietenii.

„Cu Italia vom găsi, pe tărâmurile intelectual și economic, prilejul de a afirma strânsa prietenie care ne leagă și care corespunde sentimentului celor două popoare.

„Cu Germania avem bune raporturi economice.

— „Nu vă propuneți să vizitați mai multe capitale?

— „Desigur. Am fost de curând în Cehoslovacia, cu prilejul conferinței Micii Înțelegeri.

„Voiu merge peste câteva zile la Belgrad.

„Toamna aceasta sper să fac o vizită la Paris și de acolo voiu merge la Londra. Am primit invitațiuni prietenoase și voiu avea cea mai mare plăcere să regăsesc numeroșii amici pe care-i am în cele două capitale.

„Vă voiu spune cu acest prilej că am fost foarte fericit să constat, în cursul sesiunii Adunării, strânsa colaborare dintre Franța și Marea Britanie.

„Sper că conferința locarmienilor va reuși, ceea ce va constitui un prim pas către stabilirea securității în Europa centrală și orientală.

„Securitatea: o mare idee care planează deasupra acestei Adunări.

„Cer d-lui Antonescu impresia sa asupra situației internaționale. El chibzuiește un moment apoi îmi declară.

— „Discuțiunea generală s'a desfășurat anul acesta sub semnul neliniștilor, provocate de evenimentele politice, la care am asistat în ultimul timp.

„Dacă este de datoria noastră să acordăm întreaga atenție evenimentelor care au provocat aceste neliniști, — îndreptățite, trebuie să o spunem, — pentru a lua în considerare mijloacele de a le lecu, suntem datori de asemenea să nu exagerăm însemnătatea lor, în ce privește viitorul rezervat Societății Națiunilor care strânge în jurul ei eforturile puternice și sincere ale imensei majorități a națiunilor civilizate.

— „Nu credeți că unele reforme ar fi indispensabile?

— „Consider că aceasta este problema cea mai importantă, dintre cele care figurează la ordinea de zi a Adunării.

„Declarațiile făcute în numele Micii Înțelegeri de d. Krofta, ministrul de externe al Cehoslovaciei, președinte în funcțiune al Consiliului acestei Înțelegeri, au înfățișat neted și lămurit dorința noastră vie de a colabora la orice operă de întărire a pactului Societății Națiunilor, fără a părăsi totuși garanțiile pe care pactul ni le oferă pentru libera dezvoltare a vieții noastre naționale, în cadrul intangibil al frontierelor noastre actuale.

— „Ce gândiți d-le ministru despre problema dezarmării, care a fost pusă la tribuna Adunării de d. Yvon Delbos și care trebuie să vie încurând în discuție?

— „Sunt deplin de acord cu d-l Delbos într-o reluare lucrărilor privitoare la dezarmare.

„Anglia, Rusia Sovietică, alte țări au sprijinit propunerea franceză. Cum am putea noi să nu subscriem la această declarație. Căci dacă țările care dispun de resurse materiale însemnate, de rezerve puternice, de capitaluri considerabile, simt nevoia de a-și ușura povara zi de zi mai zdrobitoare a sarcinilor militare, cu atât mai mult țările mai puțin bogate doresc să se înceteze în încercarea înarmărilor pentru ași putea consacra unor investițiuni productive sumele pe care le înghit în fiecare an bugetele militare.

„Dar nu puneți condiții dezarmării?

„De sigur. Dezarmarea este legată strâns de ideea securității colective.

În așteptarea rezultatului eforturilor pe care trebuie să le facem pentru a ajunge la dezarmare, noi nu credem că lipsa unei limitări a înarmărilor face cu neputință o efortare în vederea organizării securității colective. O astfel de organizare este, dimpotrivă, generatoare a unei stări psihologice favorabile limitării înarmărilor.

„Cum vedeți organizarea acestei securități?

„Un astfel de sistem, pentru a fi eficace presupune existența garanției colective a statutului teritorial, căci

nimic durabil nu poate fi clădit pe instabilitatea acestui statut. Securitatea colectivă nu ar putea de asemenea să fie organizată fără dezvoltarea mijloacelor de prevenire a războiului, fără interzicerea recursului la forță sau la violență, pentru rezolvarea diferendelor internaționale, fără precizarea condițiilor legitimei apărări în dreptul internațional, printr'o acceptare universală a convenției dela Londra, din 1933, asupra definiției agresorului și fără întărirea art. 16 din pact, relativ la sancțiunile contra agresorului.

„Sunteți partizan al universalității Societății Națiunilor?

„Da. Toate eforturile trebuie desfășurate pentru a se isbuti în această cale. Dar, invocând universalitatea Societății Națiunilor, credem că ar trebui concepută această instituție ca înglobând toate națiunile care au aceeași voință de pace și care sunt unite printr'o identitate de vederi în ce privește mijloacele de a organiza și de a garanta pacea.

Exprimând din nou credința înflăcărată a României în Societatea Națiunilor, consider Liga ca mijlocul cel mai potrivit pentru a realiza securitatea colectivă și pentru a contribui la dispariția neliniștei și a nesiguranței, care ating azi cea mai mare parte din națiunile lumii“.

In numărul din 6 Octombrie, L'INTRANSIGENT publică următorul articol intitulat: „Alianța cu Franța este la baza politicii României“ și semnat de d. Victor Antonescu, ministrul afacerilor străine al României:

„România practică de vâțiva ani încoace o politică de ordine în finanțele publice și în economia națională. Noi am reușit să stabilim un buget solid echilibrat, constituind, alături de bugetul ordinar, un buget special destinat să acopere cheltuielile de înarmare pe care în actuala stare de lucruri, România este din nefericire silită să le suporte.

„Industria noastră, bucurându-se de o protecție specială în urma măsurilor restrictive care apasă în momentul de față asupra comerțului internațional, s'a dezvoltat considerabil în ultimii trei ani. Mai multe recolte bune și prețuri de vânzare mai ridicate au asigurat agriculturii țării un randament suficient de remunerator. Situația agricultorilor, care formează o masă de aproape 14 milioane din totalul de 20 milioane locuitori, este simțitor îmbunătățită. Faptul acesta a mărit puterea lor de cumpărare și face din agricultorii noștri, clienți buni ai industriei noastre.

„Această îmbunătățire a stării economice a țării, îngăduie redresarea financiară. Am reușit să asanăm finanțele publice și să asigurăm echilibrul bugetar printr'o reducere a cheltuielilor și printr'o sporire a încasărilor, provenite din impozite, de aproape patru miliarde lei, sporire pe care contribuabilii au putut-o acoperi fără dificultăți.

„Faptul că țărani au devenit proprietari în urma expropriării marilor moșii, realizată îndată după războiu, ne asigură ordinea socială, iar conversiunea datoriilor agricole, înfăptuită acum doi ani, a redus în mod considerabil sarcina datoriilor ce apăsau asupra populației noastre rurale.

„În politica externă, suntem partizanii bunei înțelegeri și ai prieteniei cu toate țările.

„Prietenia și alianța cu Franța, formează baza politicii noastre.

„De asemenea înțelegem să strângem și să dezvoltăm relațiile amicale și de alianță cu țările Micii Înțelegeri și Înțelegerii Balcanice și să dăm alianței noastre cu Polonia, întreaga ei aplicațiune.

„Relațiile noastre de prietenie cu Anglia au fost strânse în urma acordurilor economice și financiare încheiate de curând.

„Vom desvolta legăturile noastre de prietenie cu Italia, de care ne leagă amintirile marelui războiu și conștiința originii noastre comune.

„Vom continua să practicăm politica noastră de bună vecinătate și de prietenie cu U. R. S. S.

„Vom întreține cu Germania bune raporturi economice. Raporturile de prietenie pe care înțelegem a le întreține cu toate țările vor trebui să contribuie, sunt sigur, la eforturile ce se fac pentru menținerea păcii, căci ideea de pace și mijloacele de a o garanta constituie obiectul tuturor eforturilor noastre. Printre aceste mijloace, reforma Pactului a fost cel dintâiu obiect al preocupărilor noastre. Declarațiile pe care d-l Kamil Krofta, ministrul afacerilor străine al Cehoslovaciei, le-a făcut zilele trecute în numele Micii Înțelegeri, au expus lămurit dorința pe care o avem de a colabora la tot ce poate întări Pactul, fără a renunța însă la garanțiile pe care ni le oferă el pentru libera dezvoltare a vieții noastre naționale în cadrul intangibil al frontierelor noastre actuale. Și tot în vederea asigurării păcii subscriem la propunerea, care a fost votată, pentru reluarea lucrărilor privitoare la dezarmare. Dar așteptând ca aceste lucrări să izbutească, noi credem că nimic nu trebuie neglijat pentru a ajunge la un sistem eficace de securitate, bazat el însuși pe garanția colectivă a statutului teritorial, fără de care nimic durabil nu poate fi construit.

„Însfârșit, România consideră că securitatea colectivă nu va putea fi organizată fără dezvoltarea mijloacelor de prevenire a războiului, fără interzicerea recursului la forță sau la violență pentru rezolvarea diferendelor internaționale, fără precizarea condițiilor de legitimitate apărare în dreptul internațional printr'o acceptare universală a convenției dela Londra din 1933, privitoare la definirea agresorului și în sfârșit fără o întărire a dispozițiilor articolului 16 din Pact.

„Toate aceste preocupări explică credința arzătoare a României în opera Societății Națiunilor, credința unei țări hotărât pacifice, care are nevoie de pace pentru a-și continua opera de consolidare și de restabilire economică și financiară.

„Afirmând încă odată credința arzătoare a României în Societatea Națiunilor, eu o socotesc ca fiind mijlocul cel mai eficace pentru a realiza această securitate colectivă și a contribui la dispariția îngrijorării și nesiguranței care apasă actualmente asupra celor mai multe națiuni din lume“.

Presă polonă.

L'ECHO DE VARSOVIE din 26 Septembrie publică sub titlul: „Politica externă a României“, următoarele:

„Cu d. Victor Antonescu, unul din cei mai eminenti membri ai Partidului Liberal, ca ministru al afacerilor străine, România a revenit la politica tradițională a dinastiei actuale, inaugurată de trei mari oameni de Stat din același partid, cei trei Brătieni, Ion, tatăl și fiul, și Vintilă.

„Această politică națională care pregătea România un viitor glorios, a fost continuată de un om de Stat, eminent, Take Ionescu.

„Politica tradițională a României, a găsit totdeauna o înțelegere sinceră, o încredere întreagă și generală pe lângă națiunea polonă, care n'a încetat de a refuza în ceea ce o privește, de a funda pe formule internaționale, existența națională și mărirea Republicei.

„De aceea au fost primite cu un sentiment de vie bucurie și de reală simpatie, de către Polonia, cuvintele

pronunțate imediat după ce a intrat în funcție, de d. Antonescu, continuator al glorioaselor tradiții de politică externă a Partidului Liberal, anunțând că România va urma cu cea mai mare lealitate, calea trasă de alianțele actuale. Această politică de altfel, a fost totdeauna garanția morală a unei dezvoltări normale a legăturilor de amicitie dintre Polonia și România“.

Presă austriacă.

In numărul din 22 Septembrie NEUE FREIE PRESE scrie:

„Presă polonă relevă că întâia întâlnire între d-nii miniștri de externe, Antonescu și Bek, a însemnat o intensificare a raporturilor de prietenie dintre Polonia și România. S'a ajuns la o înțelegere desăvârșită în toate chestiunile care interesează ambele națiuni“.

Presă engleză.

MANCHESTER GUARDIAN din 21 Septembrie publică o corespondență din Varșovia, din care reiese importanța specială acordată întrevederii dela Geneva, dintre d-nii Antonescu și Bek, ziarul constată că în cercurile polone cu răspundere, această întrevedere este socotită ca începutul unei noi ere în alianța polono-română și că ea va duce la o cooperare polono-română și mai strânsă.

Presă sovietică.

LE JOURNAL DE MOSCOV din 22 Septembrie scrie în legătură cu proiectul care tinde la suprimarea Comisiei europene a Dunării:

„Importanța economică internațională a căii fluviale a Dunării nu are nevoie de a fi subliniată. Dunărea trece prin Germania, Austria, Cehoslovacia, Ungaria, Iugoslavia, Bulgaria, și România; în același timp, pentru țări ca Cehoslovacia, Austria și Ungaria, care nu au ieșire la mare, Dunărea este o arteră fluvială de cea mai mare importanță, de oarece dă produselor lor accesul la căile maritime mondiale.

„Nu se poate nesocoti iarăși enorma importanță economică a Dunării pentru România, care nu dispune în definitiv decât de un singur mare port maritim, Constanța, și ale cărei legături economice cu alte țări se realizează mai frecvent pe călea Dunării.

„Comisia europeană a Dunării fusese creiată în 1856, în virtutea tratatului de pace dela Paris, care pusese capăt războiului de coaliție a Franței, Angliei, Sardiniei și Turciei, contra Rusiei, în scopul de a garanta libertatea navigației și egalitatea de drepturi a tuturor pavilionelor. Comisia era formată de reprezentanți ai Rusiei, Austro-Ungariei, Franței, Marii-Britanii, Germaniei, Italiei și Turciei. Comisia, astfel constituită, a funcționat până la războiul mondial, care, în mod forțat a suspendat activitatea ei. După război Comisia și-a regăsit existența; totuși, numai reprezentanții Franței, Marii-Britanii și Italiei, făceau parte din Comisiune.

„Convenția dela 1921, conține, în ce privește chestiunea Comisiei europene a Dunării, elemente care merită să fie puse în evidență.

„Astfel, art. 4 al Convenției, prevede că oricare Stat, în viitor, ar dovedi că posedă interese comerciale, maritime și europene, la gurile Dunării, va putea, la cerere, să fie admis să participe la lucrările Comisiei, în virtutea unei hotărâri unanime a Statelor compunătoare.

„Art. 7 al aceleiași Convenții, stabilește că drepturile Comisiei europene, pot expira numai în urma unei înțelegeri internaționale a Statelor reprezentate în Comisie.

„Această clauză este invocată atunci când se declară că România pune chestiunea suprimării Comisiei europene, și că are intenția de a se adresa în acest scop celorlalte țări, reprezentate în Comisie.

„Cu toate că apreciem valoarea argumentelor române și dreptatea cerințelor României, nu putem totuși accepta în întregime modul de rezolvire a chestiunii, astfel cum a fost pusă de România.

„Intr'adevăr, ce s'ar întâmpla, dacă în urma unor înțelegeri între cele patru țări, reprezentate astăzi în Comisia europeană a Dunării, aceasta ar fi suprimată? Un lucru foarte simplu: competența Comisiei internaționale a Statelor riverane, care administrează deocamdată navigația pe porțiunea fluvială dela Brăila la Ulm, ar fi extinsă la Dunărea întreagă. Aceasta ar crea o situație în care numai Uniunea Sovietelor ar fi exclusă dela orice participare la lucrările Comisiei.

„In condițiunile prezente nu există o singură problemă europeană, care ar putea fi rezolvată, în afară de Republica Sovietelor, mai cu seamă când este vorba de o problemă care atinge direct interesele ei.

„De aceea ne pare mai nemerit de a adopta în chestiunea pusă de România, o soluție în sensul ca suprimarea Comisiei europene a Dunării și extinderea competenței Comisiei internaționale, pe întregul curs al fluviului, să fie întovărășită de o sporire a numărului țărilor, reprezentate în Comisia internațională a Dunării“.

Sub titlul „Politica externă a României, IZVESTIA din 4 Octombrie publică declarația ministrului de externe Antonescu, făcută corespondentului ziarului „Figaro“ din Paris, în ce privește menținerea politicii externe tradiționale a României.

Presa iugoslavă.

SAMUPRAVA din 22 Septembrie conservă un editorial chestiunii podului peste Dunăre, relevând importanța acestui pod atât din punct de vedere militar cât și din punct de vedere economic și politic.

Ziarul observă că proiectul construirii unui pod a fost ridicat de mult, de marele om de Stat sârb Pašić, care a negociat în această privință un acord cu foștii prim-miniștri români Brătianu și Take Ionescu.

„Numai războiul — continuă SAMUPRAVA — a împiedecat realizarea acestui proiect care permitea, în sfârșit, realizarea faimoase linii ferate transbalcanice și

care asigură un parcurs din cele mai avantajoase pe linia Paris-Belgrad-București-Odesa.

„Guvernul d-lui Stoiadinovici înregistrează astfel un nou succes în desvoltarea programului său politico-economic, datorită calităților eminente de om de Stat, de tehnician și de economist, ale președintelui Consiliului de Miniștri“.

POLITICA INTERNĂ

Presa engleză.

Revista lunară EUROPE AND AMERICA, care apare la Paris, face loc în coloanele sale unui articol intitulat „Frontul Românesc“, în care d. dr. Vaida-Voevod, autorul articolului, explică omenilor de Stat din străinătate, mișcarea naționalistă a partidului său.

Fostul președinte de Consiliu, arată, în ce constă „așa zisul“ antisemitism din România și cauzele fondării partidului, care în programul său are ca punct principal postulatul populației etnice.

DIVERSE

Presa iugoslavă.

VREME din 27 Septembrie publică, sub titlul „Femeile române își cer drepturile lor“, o corespondență din București, în care relevă hotărârile luate de congresul Asociației Femeilor Române ce a avut loc, de curând Constanța.

Congresul a ales o delegație, care va trebui să se lupte pentru emanciparea politică și civilă a femeii române și care imediat după congres va trebui să concretizeze rezoluția acestui congres într'un memorandum special ce va fi înaintat atât membrilor guvernului cât și reprezentanților Corpurilor Legiuitoare“.

În continuare ziarul rezumă doleanțele exprimate în rezoluția congresului.

Presa maghiară.

PESTER LLOYD din 22 Septembrie se plânge de regresul producției literare maghiare în Transilvania. Vina, scrie ziarul, o poartă îngrădirile și persecuțiile autorităților. Privim cu îngrijorare această tendință de regres, în ce privește viitorul.

SESIUNEA SOCIETĂȚII NAȚIUNILOR

Presa franceză.

Consecințele validării de către Societatea Națiunilor a imputernicirilor cu care se prezintă la Geneva delegații abisinieni, sunt considerate ca „regretabile“ de PETIT PARIEN din 24 Septembrie, care, sub semnătura lui Elie Bois, scrie: „Adunarea se va desfășura anul acesta în fața scaunului gol al delegației italiene. Iată unde s'a ajuns cu greșeala comisă de Societatea Națiunilor, și nu se știe dacă ea nu va aduce după sine consecințe și mai grave: plecarea definitivă a Italiei din Societatea Națiunilor“.

Lucien Bourgués scrie în același ziar: „Dacă guvernul din Roma părăsește și el Geneva, patru mari puteri din șapte se vor găsi în marginea Societății Națiunilor. Apropierea dintre Italia și Germania va deveni probabil o realitate și Europa se va găsi divizată în două tabere: blocul democratic și blocul fascist, făcând să apese o grea amenințare asupra păcii“.

LE MATIN scrie: „Marele învingător este Litvinov, care n'a urmărit decât un scop: să înlăture Italia dela viitoarele desbateri internaționale. El a vrut să torpileze definitiv proiectul conferinței celor cinci“.

ECHO DE PARIS *declară*: „Mulți delegați, temându-se că s'ar putea să vină o situație grea și pentru țările lor, nu pot recunoaște prin votul lor că un guvern, alungat cu forța, nu mai poate fi privit drept un guvern legal“.

PETIT JOURNAL, *sub semnătura d-lui Cudenet*, scrie: „D-l Delbos n'a voit să-și lege numele de alungarea unui Stat slab, numai pentru a se da satisfacție unui Stat puternic. Este sigur că alungarea Abisiniei a fost aruncată la pământ prin înțelegerea strânsă dintre d-nii Eden și Litvinov. Este sigur că Societatea Națiunilor nu ar fi putut rezista acestei alungări“.

Correspondentul din Geneva al aceluiși ziar scrie: „Aceeși problemă, a participării Abisiniei, se va pune de acum înainte la fiecare sesiune. Puterile rămân libere să angajeze noi negocieri“.

LE POPULAIRE *arată că micile puteri simt o adevărată ușurare*. „Ele recapătă încrederea în Societatea Națiunilor și delegații lor nu ascundeau acest lucru“.

LE TEMPS *în editorial, scrie între altele*:

„Absența Italianilor dela Societatea Națiunilor are drept consecință să oprească pregătirea conferinței celor cinci, căci se puneau multe speranțe pe convorbirile lăturahnice ale ședințelor consiliului pentru a grăbi această preparație, precum o cer imperios interesele cele mai certe ale păcii. E chiar de temut că Italia rămânând în rezervă, conferința proiectată să nu poată avea loc. Popoarele, a căror securitate depinde de un nou acord, acoperind Occidentul, ar ști atunci cu ce preț plătesc erorile comise la Geneva și ce sacrificii se cer Europei pentru a susține până la capăt o politică poate conformă cu principiile pactului, dar de mult depășită de evenimente“.

Impresia dominantă care se desprinde din comentariile presci, din 25 Septembrie, este că d. Mussolini se va abține dela orice gest definitiv.

Pertinax scrie în ECHO DE PARIS că Ducele va trata Geneva cu dispreț.

Ipoteza că Mussolini, neascultând de resentimentele sale și căutând o răzburare, se va scufunda în brațele lui Hitler, este înlăturată de cei mai buni observatori din Roma. Ar fi o greșeală din partea Ducelui dacă ar spori puterea adversarului său. Probabil că reacțiunea italiană se va manifesta în legătură cu problemele mediteraneene și pentru început, printr'o accentuare a campaniei ziarelor contra hegemoniei navale britanice, pe care Cabinetul din Londra este pe cale de a o reconstitui azi.

„Conducerea anglo-franceză a Genevei s'a prăbușit în mod lamentabil în ultimele zile. Totuși numai guvernele din Paris și din Londra ar putea să refacă situația. Dar ele sunt încă într'o epocă de formație a politicilor lor respective și a politicii comune“.

Comentând atitudinea Italiei în legătură cu ultimele evenimente dela Geneva, LE MATIN, scrie:

„Trebuie să facem două constatări. Prima este că diplomația europeană se află în plină desorientare. A doua constatare este că, din vina Angliei, solidaritatea franco-britanică nu a fost efectivă. Marea Britanie a dovedit că, continuă să păstreze resentimente față de Italia, pentru eșecurile înregistrate de diplomația sa în cursul ultimelor luni. Asta nu înseamnă că înțelegerea dintre Londra și Paris nu există. Dimpotrivă, ea este foarte reală asupra câtorva puncte. Dar atunci când comandă interesele sale personale, Marea Britanie știe foarte bine să-și reia libertatea de acțiune“.

În editorial LE TEMPS scrie:

„Primul lucru ce trebuie obținut, este ca Italia să nu întoarcă definitiv spatele Societății Națiunilor și ca drumul să rămână deschis pentru negocieri de ordin general. Reacțiunile Romei nu se precizează încă destul pentru ca să putem avea vreo părere asupra șanselor care rămân în această privință.

„În tot cazul, incidentele dela Geneva au ca efect să agraveze în mod periculos criza internațională, care provoacă atâtea preocupări în toate țările Continentului și să facă mai grea sarcina guvernelor care se sforțează în mod leal să reconstruiască un sistem european viabil. Eram în drept, conchide ziarul, să așteptăm altceva dela Societatea Națiunilor“.

LE RÉPUBLIQUE *scrie între altele*:

„Consecințele aventurii dela Geneva riscă să fie extrem de grave.

„Poate că Italia nu va părăsi Societatea Națiunilor. Dar e cert că ea se va ține deoparte de marile negocieri pentru securitatea europeană (în special a negocierii în Cinci). Cu mai multă obstrucțiune decât dacă d-l Avenol nu s'ar fi dus s'o caute pentru a o lăsa în penitență pe pragul ușii templului genevez.

„Ne putem chiar întreba dacă Conferința celor Cinci nu a devenit cu totul imposibilă din cauza greșelii ce s'a comis“.

JOURNAL DES DÉBATS *din 26 Septembrie, sub semnătura d-lui Albert Mousset, se întrebă la ce linie de conduită se va opri Italia pentru a riposta în contra deciziei dela Geneva*.

„Se crede că d-l Mussolini va evita orice scandal, dar că va accentua unele orientări ale politicii sale, în special aversiunea sa pentru sistemul care pune micile Puteri pe un picior de egalitate cu cele mari, și colaborarea sa cu guvernele dunărene, Ungaria și Austria, care, alaltăieri, ca și cu ocazia votării sancțiunilor s'au regăsit la Geneva alături de Italia.

„Printre acele mici Puteri sunt unele care pot fi acuzate că suferă influența Moscovei, precum ar fi Olanda, Belgia și Iugoslavia, iar altele care pot fi taxate de dușmănie față de Italia, adică România și Republicile Americii latine.

Nu vedem în ce parte Ducele s'ar putea îndrepta pentru a-și lărgi pozițiile. Căci dacă întâlnești pe Dunăre o veche cunoștință, „expansionismul“ german, el se găsește în Balcani față în față cu noul sosit „navalismul“ englez.

„Realismul d-lui Mussolini și diplomația franceză trebuie să se străduiască să prezinte deciziile dela Geneva nu ca o rană de amor-propru care cere o revanșă, dar ca un obiect de meditare comună“.

LE JOURNAL *din 26 Septembrie, sub titlul: „O pildă: sângele rece al Ducelui“*, scrie, în aceeași chestiune:

„Un fapt e cert: Italia n'a reacționat cu violență imediată în contra incidentelor dela Geneva.

„Evenimentul a probat că, realist, el a văzut just, evitând să-și pună degetul în angrenajele care n'ar fi putut decât să-l paralizeze.

„În mod practică, Italia și-a reluat libertatea de acțiune; ea are toate avantajele absenței, fără să fi luat inițiativa rupturii. Ea se simte la largul ei tot atât de mult ca și Statele-Unite, Japonia și Germania.

„Atunci de ce să se inverseze rolurile, să-și asume răspunderile haosului printr'un gest care n'ar aduce niciun avantaj și ar permite ca Italia să fie acuzată de a fi

compromis pacea? E mult mai abil să fie prinși în flagrant delict de eroare acei care au crezut că pot provoca o lovitură de teatru“.

In numărul din 26 Septembrie, L'INTRANSIGEANT crede că singura garanție a păcii, singura speranță a păcii, constă într'o triplă înțelegere anglo-franco-italiană.

LE TEMPS din 27 Septembrie face următoarele aprecieri asupra recentului discurs pronunțat de d. Eden la actuala sesiune dela Geneva:

„Secretarul de Stat pentru afacerile externe ale Marii-Britanii, a insistat asupra unor adevăruri esențiale care ar trebui reflectate. Am avea mult de spus despre politica Angliei, astfel cum a fost practică în afacerea etiopiană față de Italia, și pe continent față de Germania. Contrazicerile nu lipsesc, fapt căruia datorim oarecare experiențe nefericite.

„Inșă, în orice politică britanică, există un fond de idei sănătoase și de principii care conservă forța lor morală, în împrejurări critice.

„După secole de experiență, a zis d. Eden, democrația ne apare ca singurul mijloc de a asigura libertatea și pacea“.

„Declarația nu este lipsită de curaj, în timpurile prezente și constituie o replică hotărâtă, atât contra discursurilor dela Nürberg, cât și contra uneltirilor întunecoase ale Moseovei. D. Eden are perfectă dreptate, când susține nevoia unei ordine internaționale, controlând conflictele care se pot ivi între State. Nenorocirea este că în ciuda tuturor străduințelor, acest control internațional nu a putut fi organizat în mod practic până astăzi.

„Ce propune d. Eden pentru a aduce un remediu acestei stări de lucruri?

„Ministrul afacerilor străine al Regatului Unit, a insistat asupra necesității unei reforme a pactului, decepțiile suferite având două cauze: pactul Societății Națiunilor fixează angajamente pe care guvernele nu sunt dispuse să le accepte, și reglementează o stare de lucruri pe care unele țări nu vor să o admită. Nu există decât un sistem în aceste condiții, pentru realizarea unei securități relative: acel al acordurilor regionale, cuprinzând stipulațiuni cunoscute dinainte și condițiile lor de aplicare.

„Anglia, se știe, a șovăit mult timp înainte de a apuca pe această cale. Astăzi guvernul britanic este gata să negocieze acorduri regionale, cu condiția ca ele să fie în conformitate cu pactul Societății Națiunilor. Iată în fine, perspective serioase în vederea unei înțelegeri hotărâte între Franța și Anglia.

„In ce privește proiectul de conferință, în cinei, d. Anthony Eden a afirmat voința sa de a stăruii în această sfortare. El nu ascunde că fără cooperarea principalelor puteri, Societatea Națiunilor nu poate avea o autoritate desăvârșită, și a adăugat că această cooperare nu va putea fi obținută atâta timp cât puterile nu vor fi convinse că este posibil pentru ele de a obține departe la Geneva.

„Acest pasagiu este îndreptat contra Germaniei, dar vizează în același timp Italia, care nu ar trebui îndepărtată dela Societatea Națiunilor.

„D. Eden merge și mai departe, până a admite discriminarea pactului de tratate, ceea ce este, precum se știe, una din principalele revendicări ale Reichului. Ne putem da seama, prin urmare cu ce preț Anglia este dispusă să plătească întoarcerea eventuală a Germaniei la Societatea Națiunilor. Acest discurs proiectează oarecare licăriri aspra dispozițiilor Angliei, care par uneori confuze.

„Acordul despre necesitatea de a făuri un mecanism internațional, menit să înlătore cu certitudine recursul la forță, este neîndoielnic; dar chestiunea de a ști în ce constă acel mecanism și cum va funcționa, rămâne întregă“.

LE JOURNAL, sub semnătura lui Saint Brice, scrie: „Îți vine să crezi că visezi când auzi pe d-l Litvinov declarând că Sovietele nu au predicat niciodată o cruciadă. Dar tot discursul său la tribuna Societății Națiunilor este oare altceva decât un apel la cruciadă împotriva Germaniei?“

PETIT PARISIEN scrie: „Germania și Rusia își aruncă de pe acum sfidări înțepătoare. În acest fapt este o mare primejdie și din acest moment se înțeleg eforturile făcute de Anglia și Franța, de a se pune capăt prin negocieri diplomatice potrivite, tensiunii psihologice care, folosindu-se de un incident neprevăzut, ar putea deștepta cu repoziciune un conflict armat“.

LE POPULAIRE declară: „Discursul a fost viguros și d-l Litvinov nu s'a temut ca rostindu-l să atace și național-socialismul. Este un discurs cu mult mai bine compus decât cele pe care le-a pronunțat în fața altor adunări ale Societății Națiunilor, un discurs mai scurt, mai concentrat, care a produs puternică impresie“.

LE TEMPS, comentând atmosfera care se desprinde din actuala adunare a Societății Națiunilor, scrie în articolul său de fond:

„Cu discursurile pronunțate vineri și sâmbătă de d-nii: Anthony Eden și Yvon Delbos, actuala sesiune va lua în curând sfârșit, lăsând în urma ei amintirea unei mari greșeli: admiterea delegației etiopiene.

„Adevărul este că instituția geneveză viciată ab ovo de abținerea Statelor-Unite, considerabil slăbită de retragerea Japoniei și a Germaniei, dar care totuși a menținut pretențiile ei inițiale la jurisdicția universală, a devenit un loc de intrigi unde puterile fără răspundere, lucrează cu sau fără voință pentru a împiedeca să-și atingă țelul, Statele care au voința de a instaura pacea și mijloacele de a o impune.

„Răul de care suferă Europa cere remedii grabnice. Cauzele lui sunt triple:

1. Prezența în inima Europei a unei mari puteri, Germania, înarmată până în dinți și ale cărei scopuri nu sunt încă definitive.

2. Ingerența pe planul diplomatic a pasiunilor politice și o confuzie crescândă între interesele naționale și interesele de clasă.

3. Lipsa de energie a impulsurilor date Europei de State care prin forța tradiției și a forțelor lor ar trebui să fie îndrumătorii firești ai acestui continent.

„O îndreptare a fost, ce e drept, schițată. A apărut cu prilejul celor două discursuri amintite că există între Paris și Londra un paralelism de vederi care nu poate decât impune Europei. Ne găsim față de simptome îmbucurătoare care vor lua cu atât mai mult relief cu cât se va obține mai repede dela Italia reagrarea ei grupului de puteri conservatoare ale ordinii internaționale“.

Ziarele din 30 Octombrie subliniază importanța celor trei conversațiuni principale pe care le-a avut ieri la Geneva d. Leon Blum cu d-nii Eden, Victor Antonescu și Litvinov.

Lucien Bourgués scrie în PETIT PARISIEN:

„D. Eden și-a exprimat speranța că răspunsul Germaniei nu va mai întârzia mult, și a adăugat că socoate to-

tuși cu neputință să se fixeze programul conferinței locarniene, atât timp cât punctele de vedere ale tuturor țărilor locarniene nu vor fi cunoscute în mod exact.

„După svonorile care circulă în cercurile germane dela Geneva, Reichul n'ar mai refuza să participe la reuniunea dela Londra; dar cu ce condiție? Aceasta rămâne încă în domeniul necunoscutului. D. Blum a trebuit să răspundă: Franța este gata să negocieze un Locarno numărul 2, cu condiția ca alianțele sale anterioare să nu fie atinse. Alianții noștri din centrul și din răsăritul Europei pot fi liniștiți. Guvernul francez ar prefera să părăsească proiectul conferinței locarniene, decât să slăbească legăturile Franței cu Mica Înțelegere și Rusia“.

L'OEUVRE serie:

„Se pare că d. Eden a avut în ultimul timp vederi într-o câțva diferite de acelea transmise mai înainte la Paris de guvernul său, asupra importanței pe care alianța franco-rusă trebuia să o păstreze în noul Locarno. În adevăr, d. Eden, avea dreptate să creadă că dacă Franța își reînnoiește în mod strict alianța sa cu Polonia și cu Cehoslovacia, acest fapt ar putea să înlocuiască, la urma urmei, pactul franco-rus într'un nou Locarno. Englezii credeau că Franța ar putea arăta Rusiei Sovietice, că Franța va intra inevitabil în joc, dacă U. R. S. S. ar fi în primejdie, chiar și prin simplul fapt al unei violări a Poloniei sau a Cehoslovaciei.

„In orice caz, discuția dintre d. Eden și d. Blum, pare că a fost cea mai satisfăcătoare cu putință, și că a dovedit o înțelegere absolută asupra tuturor chestiunilor“.

LE POPULAIRE scrie:

„Intrevederile de ieri au fost caracterizate prin cea mai mare sinceritate și prin cea mai mare cordialitate. Noi nu credem că ele vor aduce multe elemente noi, dar vor fi mai ales, luări de contact interesante“.

Pertinax, în ECHO DE PARIS, aprobă pe d. Leon Blum pentru faptul că s'a dus la Geneva spre a intra în contact cu delegațiile diplomatice ale țărilor străine compuse în mare parte din oamenii cei mai reprezentativi ai acestor țări.

L'HUMANITE se felicită și el de activitatea diplomatică desfășurată de d. Blum.

Ziarele din 4 Octombrie, comentând declarația d-lui Blum, făcută la Geneva, privitoare la conversațiile pe care le-a avut, subliniază importanța frazei: „Am impresia netă că amicitățile Franței rămân intacte“.

Pe de altă parte ziarele relevă senzația produsă de anunțarea măsurilor cu caracter vamal, luate de guvernul Blum.

LE PETIT JOURNAL scrie:

„Poziția Franței în Europa, în ajunul negocierilor puterilor locarniene, rămâne ferm stabilită. Aceasta este o constatare de care va trebui să se țină seamă. D. Blum a făcut bine că a insistat asupra faptului, că conversațiile dintre puterile locarniene nu pot, în niciun fel, să neliștească țările care sunt legate de Franța prin acorduri particulare. Pactul renan ar fi în spiritul guvernului francez, prima etapă a reglementării generale a problemei europene care continuă să rămână principala preocupare a națiunii franceze“.

LE JOURNAL scrie:

„Intrevederile dela Geneva s'au desfășurat într'o atmosferă de destindere semnificativă. Din partea Poloniei există dorința de a se vedea dat, maximul de efect întăririi alianței franco-poloneze“.

D. Pertinax, în ECHO DE PARIS, declară între altele:

„Se anunță destinderea armăturii noastre vamale. Această știre a fost bine primită la Geneva. Guvernul federal elvețian imită exemplul Parisului. Se crede a ști că săptămâna viitoare Olanda va face și ea la fel“.

Presa engleză.

Hotărârile luate la Geneva de a se admite la ședință și delegația abisiniană a stârnit vii comentarii în presa engleză, ziarele luând atitudinea, conform punctelor de vedere susținute încă dela începutul conflictului italo-abisinian.

Ziarele conservatoare constată că în cercurile politice care lucrează la o apropiere anglo-italiană, hotărârea dela Geneva ar avea consecințe serioase, împingând Italia către Germania. Cele liberale atacă însă cu violență guvernul britanic și mai ales pe d-l Eden, acuzându-l de o înțelegere prealabilă cu Franța, pentru a exclude Abisinia și pentru a stabili o înțelegere între marile puteri, făcând astfel concesii Italiei.

DAILY TELEGRAPH din 24 Septembrie scrie:

„Ar fi să dăm dovadă de lipsă de judecată dacă am pretinde că o violență lovitură nu a fost dată Societății Națiunilor prin admiterea delegației abisiniene, în cazul când această admitere ar trebui să fie urmată de retragerea italienilor dela Geneva.“

„Situația în care se găsea Societatea Națiunilor, era una din acelea din care nu poți ieși fără neplăceri. Majoritatea prin care dreptul Abisimiei de a lua loc în Adunarea Societății Națiunilor a fost recunoscut, este o dovadă că resentimentul față de Italia stăruiește, pentru că această țară a sfidat Societatea Națiunilor“.

TIMES cu aceeași dată își exprimă părerea că rezultatul dela Geneva este victoria pactului Societății Națiunilor; apoi adaugă:

„Se recunoaște totuși cu sinceritate că dificultățile Societății Națiunilor nu vor fi micșorate printr'o hotărâre care să mențină Italia departe de Geneva și poate chiar de reuniunea propusă a puterilor locarniene. Circulă din nou svonul că Italia ar putea să-și anunțe demisia din Societatea Națiunilor“.

MORNING POST arată că refuzul de a se invalida delegația abisiniană este în primul rând un triumf pentru Soviete. „Putem să ne temem că Italia va întoarce spațele Mării Britanii și Franței și va încerca să transforme apropierea de Germania într'o înțelegere definitivă“.

DAILY MAIL spune că deciziunea dela Geneva este „una dintre cele mai mari nebulii care a uimit complet pe toată lumea, căzând ca un trăznet în cercurile Ligii“.

NEWS CHRONICLE se teme că dacă d-l Mussolini părăsește Societatea Națiunilor, Marea Britanie va trebui să elaboreze un nou plan pentru ameliorarea situației europene.

TIMES din 25 Septembrie revenind asupra hotărârii dela Geneva, scrie:

„Marea majoritate a națiunilor care au refuzat pentru moment să descalifice Abisinia, au manifestat un refuz spontan de a lua o măsură care ar fi însemnat admiterea agresiunii victorioase“.

Ziarul adaugă că această măsură nu va aduce la Geneva mari schimbări în timpul actualii adunări căci, dacă Italia nu participă la deliberări ea nu va face decât să continue o atitudine adoptată de câțva timp. „Totdeauna

s'a dovedit că demersurile pentru organizarea păcii vor trebui să fie făcute în altă parte decât la Geneva“.

Ziarele din 26 Septembrie comentează discursul d-lui Eden, ținut la Geneva. Nota dominantă, cu mici excepții, e de satisfacție.

TIMES spune:

„A venit momentul să vorbim și să gândim limpede. A despărți speranțele false de cele adevărate, înseamnă a aduce un adevărat serviciu și a arăta calea pe care poate să o urmeze Societatea Națiunilor cu forțe noi.

„Cât despre revizuirea pactului Societății Națiunilor, propunerile făcute de d-l Eden în numele guvernului britanic, sunt perfect sănătoase și constructive“.

DAILY TELEGRAPH socotește că este necesar ca politica Marii Britanii să fie definită cu claritate, mai ales în ce privește acordurile privitoare la reînarmarea economică și politică.

DAILY HERALD aprobă în întregime pe d-l Eden.

„Profesiunea de credință în democrație, urmând după aceea făcută de șeful guvernului francez, va putea înlesni risipirea câtorva iluzii primejdioase care par să se nască la Berlin. Emfaza cu care a fost subliniată nevoia de a se înlesni revizuirea unui tratat, decât să se susțină un zadarnic principiu în viața politică europeană, este excelentă“.

NEWS CHRONICLE, își arată în editorial nemulțumirea față de declarațiile d-lui Eden, scriind între altele:

„Guvernul englez va avea de făcut mult mai mult și să specifice mult mai clar atitudinea sa despre diversele chestiuni în joc, dacă aspiră să revie Liga Națiunilor ca o forță cum trebuie să fie în afacerile internaționale și să-și recapete prestigiul pierdut ca o conducătoare a opiniei lumii civilizate“.

MANCHESTER GUARDIAN, la rândul său, scrie în editorial:

„Discursul d-lui Eden ținut la Geneva a fost mai bun decât s'aștepta oricine judecă, conform istoriei recente, fiind cea mai bună declarație despre politica externă pe care a făcut-o vreodată un reprezentant al guvernului“.

Iar mai departe adaugă:

„Deoarece partea principală din discursul d-lui Eden afirmă atât lealitatea Angliei față de democrație, cât și de Ligă, precum arată și înclinarea de a face concesii pentru pace, e greu să te cerți cu ceea ce a avut de spus despre reînarmarea acestei țări, cu condiția ca guvernul să se conformeze principiilor pe care le-a declarat.

„E regretabil, se înțelege că există o situație care cere un atare limbaj, însă și acesta e necesar atât timp cât există situația menționată“.

Presa sovietică.

Intr'un articol privitor la desbaterile dela Geneva și la cuvântarea de ieri a d-lui Litvinov, în fața Adunării Societății Națiunilor, ziarul IZWESTIA din 29 Septembrie, scrie între altele, următoarele:

„Actuala Adunare a Societății Națiunilor se desfășoară sub deviza: „Răspuns Nuernbergului“. D-nii Eden și Delbos au reafirmat credința lor democratică, și au anunțat, acolo unde voiau să fie auziți, că nu vor permite să fie atinse principiile democratice ce domnesc în țările lor. Aceste avertismente verbale nu sunt însă suficiente. Se cere azi o politică hotărâtă a faptelor.

„D. Litvinov, delegatul Uniunii Sovietelor, a prezentat o strălucită analiză a forțelor internaționale și a in-

dicat măsurile necesare pentru a combate pe vrășmașii păcii. Programul prezentat de d-sa depinde nu numai de marile puteri ci și de contribuția celor mici. Proclamarea neutralității pentru unele din aceste State mici, nu le poate scăpa într'un eventual războiu, a precizat comisarul pentru Afacerile Străine. Cazul Belgiei, în războiul mondial o dovedește cu prisosință.

„D. Litvinov, și-a încheiat cuvântarea, făcând apel la o apărare activă și eficace a păcii“.

CRASNAIA ZVEZDA din 30 Septembrie 1936 comentează discursul comisarului de externe Litvinov, ținut la Societatea Națiunilor, discurs pe care-l consideră ca însemnând „un adevărat program de organizare a păcii“.

„Discursul tovarășului Litvinov, are o însemnătate internațională, căci prin acest discurs, dânsul a elaborat un șir întreg de propuneri, care trebuie să scoată de pe punctul mort, ideea păcii universale, schimbând acea politică, care a transformat Societatea Națiunilor din organ de luptă pentru pace, în „sală de așteptare“.

„Bilanțul muncii Societății Națiunilor, din ultimul an, este din păcate puțin îmbucurător.

„Chestiuni importante, în legătură cu conflictul italo-abisinian, remilitarizarea zonei rhenane, Danzigul, n'au fost nici până acum soluționate.

„Provocatorii războiului, care amenință să întrerupă viața pașnică a popoarelor, ar fi siliți să înceteze munca lor tendențioasă, dacă partizanii păcii s'ar fi unit într'adevăr, pentru ca prin puteri comune să activeze împotriva agresorului.

„Guvernul sovietic, bazându-se pe puterea sa internă și externă, a demonstrat neîncetat dragostea sa pentru pace. U. R. S. S. nu atentează la teritorii străine, fapt pe care trebuie să-l recunoască chiar presa burgheză.

„Discursul tovarășului Litvinov, arată lumii întregi tendințele sincere ale guvernului sovietic de apărare a păcii. De aceeași politică este pătrunsă și armata roșie.

„Declarațiile membrilor guvernului sovietic dau dovada a ceea ce reprezintă politica Uniunii Sovietice: Politică de pace, de opunere contra agresorului, de colaborare pacifică strânsă a tuturor țărilor și a tuturor popoarelor“.

ZA INDUSTRIALIZAȚIIU, cu aceeași dată, aduce de asemenea, elogii discursului d-lui Litvinov, din care subliniază fraza: „Să transformăm „Sala de Așteptare“ (Soc. Națiunilor) în centrul blocului țărilor iubitoare de pace.

„Litvinov a evidențiat — continuă ziarul — intențiunilor țărilor al căror singur scop este agresiunea războinică. Imperialismul fascist, tinde să-și realizeze planurile agresive. Dar reprezentantul Uniunii Sovietice a desvăluit, și nu pentru prima oară, acele elemente care trezesc neliniștea în întreaga Europă.

„Fasciștii tuturor țărilor vor avea dreptate, spunând că discursul tovarășului Litvinov a fost un discurs împotriva fascismului.

„Toți oratorii tribunei geneveze au vorbit de apărarea democrației, dar numai reprezentantul democrației întregi sovietice, a dat să se înțeleagă că, apărarea păcii înseamnă apărarea democrației contra dușmanilor săi, organizatori ai măcelului sângeros din lumea întreagă“.

PRAVDA cu aceeași dată, comentând cele spuse de d. Litvinov, ajunge la concluzia:

„Marea Uniune Sovietică a putut arăta prin discursul reprezentantului său, că va respinge orice atac al grănițelor sale, înălțându-și vocea într'u apărarea păcii în toate țările și între toate popoarele“.

CRASNAIA ZVEZDA din 2 Octombrie 1936 publică următoarea corespondență din București:

„Intreaga presă română comentează discursul tovarășului Litvinov ținut la Societatea Națiunilor, subliniind politica de pace a Uniunii Sovietice, lupta Sovietelor contra revizuirii tratatelor pentru asigurarea intangibilității granițelor și pentru apărarea intereselor Micilor Puteri. Ziarul „Naționalul Nou“, sub titlul „Importantul discurs dela Geneva“, subliniază că pentru România are „o importanță enormă declarația lui Litvinov despre intangibilitatea frontierelor“. Același lueru îl recunoaște și „Dimineța“, declarând că discursul lui Litvinov a însemnat „un duș de apă rece asupra răuvoitorilor dela Nürnberg“. „Lupta conchide: „România trebuie să meargă cu țările care garantează intangibilitatea frontierelor, iar nu cu Germania revizionistă“.

PRAVDA din 1 Octombrie 1936 subliniază marele număr de „incidente“ ce se petrec între China și Japonia, ajungând la concluzia că planurilor agresive ale Japoniei li se va opune mișcarea intensă anti-japoneză ce se desfășoară actualmente pe întreg teritoriul Chinei.

Ziarul PRAVDA din 5 Octombrie ocupându-se de situația internațională după declarațiile dela Geneva, scrie între altele, următoarele:

„Faptele pe care opinia publică mondială le-a putut înregistra după discursul d-lui Litvinov la Societatea Națiunilor, confirmă încăodată importanța deosebită a uneia din tezele esențiale ale discursului său — necesitatea de a se termina cu politica care urmărește transformarea Societății Națiunilor într-o „sală de așteptare“.

„Politica de amânare și eschivare pe care a vestejit-o d-l Litvinov, face jocul acelora care urmăresc agresivitatea, războiul, ațâțarea spiritelor și intervenționismul armat.

„Fasciștii germani îndreaptă întreaga lor activitate diplomatică spre o separare a amicilor păcii, pe calea divizării artificiale a securității în „securitate orientală“ și „securitate occidentală“.

„Nu încupe îndoială că în Germania s'a luat notă cu satisfacție de declarațiile d-lor Eden și Neville Chamberlain, care au spus că Anglia este gata să încheie un pact occidental, fără a se ocupa în același timp de problema securității în orientul Europei.

„Conversațiile care au loc în prezent la Geneva, dificultățile pe care le întâmpină încercarea de a convoca o conferință a puterilor locarniene, atitudinea intransigentă a Germaniei, care caută cu tot dinadinsul să izoleze Franța, toate acestea dovedesc încăodată îndreptățirea și oportunitatea avertismentelor cuprinse în discursul d-lui Litvinov. Numai realizând principiul indivizibilității păcii, poate fi silit agresorul să renunțe la planurile sale care duc spre războiul. Forțele amicilor păcii, dacă sunt grupate într'un front unic contra agresorului, întrec orice combinație a forțelor care urmăresc turburări și războiul“.

Subliniind declarațiile d-lui Litvinov, privitoare la chestiunea reformei Societății Națiunilor, PRAVDA scrie:

„Uniunea Sovietelor urmărește consolidarea Societății Națiunilor, spre deosebire de acei care caută să câștige pe agresor, sacrificând securitatea altor țări. Noi suntem pentru consolidarea Societății Națiunilor, spre deosebire de acei care o slăbesc pe motivul că vor să rămână neutri.

„Societatea Națiunilor nu va fi cu adevărat apărătoare și menținătoare a păcii, decât atunci când ea va

acționa, pe baza unui plan stabilit în prealabil, pentru a nu se găsi nepregătită în fața evenimentelor. Programul unei lupte efective pentru pace trebuie să fie realizat imediat. Mersul evenimentelor „care nu și-au schimbat calea lor funestă“, cere în mod categoric măsuri active pentru apărarea păcii și securității.

„Largul răsunset pe care l-a găsit în străinătate discursul delegatului sovietic la Societatea Națiunilor, în care era exprimată voința poporului rus, confirmă că apelul la întărirea luptei pentru pace era oportun și că el a fost auzit de toți amicii păcii“.

Presa germană.

Comentând hotărîrea Adunării Societății Națiunilor de a admite delegația abisiniană la lucrări, „12 UHR-BLATT“, din 24 Septembrie, scrie că Italia, stăpână a Abisinie, nu o va da niciodată înapoi.

Ziarul adaogă că d-l Mussolini a atras totdeauna atenția asupra primejdiilor și gravelor complicații în cazul când Statele ar tăgădui drepturile Italiei asupra Abisinie.

„Dacă Geneva, încheie ziarul, împiedecă înapoierea Italiei la Societatea Națiunilor, ea pune totodată în cauză posibilitatea unui acord între popoarele europene în vederea asigurării ordinii și păcii“.

In numărul din 24 Septembrie, „BERLINER ZEITUNG AM MITTAG“, socotește că hotărîrea Adunării a fost o greșală și o „provocare a bunului simț“.

Pentru „HAMBURGER FREMDENBLATT“, hotărîrea Societății Națiunilor înseamnă „a voi să faci istorie cu paragrafe“.

BERLINER TAGEBLATT, din 25 Septembrie, sub titlul: „Țintele Angliei“, ocupându-se de recentul discurs al d-lui Eden la Geneva, scrie între altele:

„După acest discurs se poate nădăjdui, că guvernul englez, cu bunăvoință, pe care d-l Eden a declarat-o mai importantă decât toate mecanismele și instituțiunile, se va ocupa de marile misiuni care în apropiatul viitor vor deveni palpabile pe câmpul internațional și mai cu seamă în ce privește Germania“.

Cu data de 25 Septembrie, DEUTSCHE ALLGEMEINE ZEITUNG, scrie:

„Părea că Anglia a vrut să evite o bruscare a Italiei. Dar acum când bruscarea s'a produs prin admiterea delegațiunii abisiniene, este semnificativ, cum se consolează cei din Anglia asupra acestui fapt. Ziarele engleze scriu, că Italia și așa n'a fost prea amicală față de pactul de Vest, nemanifestând un zel deosebit pentru încurajarea conferinței celor cinci puteri“.

KOLNISCHE ZEITUNG, sub titlul: Desamăgirea Franței, scrie într'o corespondență din Paris:

„Mosceva a urmărit la Geneva propria ei politică de interese. Rămâne să se vadă ce urmări va avea lucrul acesta asupra raporturilor franco-ruse.

DEUTSCHE DIPLOMATISCH - POLITISCHE KORRESPONDENZ din 1 Octombrie își exprimă uimirea față de tăcerea pe care o păstrează Geneva în chestiunea ororilor din Spania. Publicația oficioasă constată că Societatea Națiunilor nu arată niciun interes în această chestiune.

„O asemenea desinteresare este cu atât mai remarcabilă, cu cât Societății Națiunilor îi place să se ocupe de chestiuni de mică importanță. Această rezervă relativă la Spania, această abținere de a profera vreun cuvânt de desaprobară a crimelor abjecte, săvârșite în

Spania este foarte ciudată. Dacă acești monștri din Spania, ar avea certitudinea că nu pot găsi azil în nicio țară, dacă ar ști că nu pot să scape de ispășire, crimele lor înspăimântătoare ar fi încetat. Omenirea și civilizația nu vor îngădui ca asemenea monștri să se ivească din nou în pragul unei țări străine sau poate chiar să li se dea și caracterul de eroi“.

Presa italiană.

In numărul din 24 Septembrie STAMPA scrie în legătură cu admiterea la lucrările Societății Națiunilor, a delegației abisiniene:

„39 de State s'au declarat gata a garanta trata neacoperită a falitului Ras Tafari. Printre acestea se aflau însă și unele State care ceva mai târziu și-au dat seama de deosebita gravitate a situației și care nu vor să-și ia responsabilitatea pentru acei care caută o soluție pentru o afacere care a fost rezolvată încă dela 5 Mai, de spada romană.

„Dar nimic nu a putut salva Societatea Națiunilor, dela marea scădere de a ceda voinței Uniunii Sovietelor, care a ținut cu tot dinadinsul să creeze un precedent în favoarea „Frontului Popular“ spaniol.

„Politica externă a guvernului italian se manifestă în cadrul realităților, departe de tacticile aplicate de Geneva, și prin care Societatea Națiunilor și-a dat singură mat.

„Nu este greu de prevăzut că în urma celor întâmplate, conferința puterilor locarniene este menită eşecului înainte chiar de a fi început.

„De altfel, încheie ziarul, ar fi o nebulie din partea Italiei, dacă ar începe negocieri, atâta vreme cât Anglia cere pentru garanțările sale aplicarea principiului reciprocității, lăsând ca cele italiene să rămână unilaterale. Și apoi noi nu uităm că pozițiile britanice din Marea Mediterană, întărite cu armament modern, nu pot să fie îndreptate decât contra Italiei“.

GAZZETTA DEL POPOLO, din 24 Septembrie, constată că colaborarea europeană este grav compromisă prin „lipsa de înțelegere și orbirea celor dela Geneva“. Ziarul numește hotărârea luată ieri de Adunarea Societății Națiunilor, în chestiunea imputernicirii delegației abisiniene, o „nemaipomenită aberație“.

POPOLO D'ITALIA din 2 Octombrie publică o notă reprodușă și de alte ziare italiene, în care se spune:

„Italia și-a impus riscurile unui războiu colonial, pentru a evita o compromitere a solidarității europene, prin cererea unei revizuirii a teritoriilor coloniale.

„Erorile săvârșite la Versailles, față de Italia, trebuie să fie considerate în mare parte ca îndreptate. Trebuie ca timpul, evenimentele și oamenii să îndrepte, dacă va mai fi cu putință, erorile Genevei“.

Presa elvețiană.

Presa elvețiană din 22 Septembrie crede că hotărârea dela Geneva de a admite delegația abisiniană este o mare greșală.

NEUE ZÜRICHER ZEITUNG scrie:

„Negus-ul fără țară nu vrea să înțeleagă că Societatea Națiunilor l-a ajutat în măsura în care i-a fost cu putință. State care n'au fost de loc interesate în mod direct în conflictul italo-abisinian, și-au împlinit îndatoririle ce decurg din pact, asumându-și mari sacrificii financiare și economice, pentru a veni într'ajutorul Abisiniiei. Societatea Națiunilor a fost însă înfrântă în străduințele ei de-a apăra imperiul abisinian contra Italiei. De ce nu vrea să înțeleagă Negus-ul acest lucru?“

GAZETTE DE LAUSANNE din 23 Septembrie scrie sub semnătura d-lui Maurice Nuret:

„Trebuie să recunoaștem că inițiativa englezească din toamna trecută i-a cauzat Societății Națiunilor multe prejudicii. Dacă Anglia n'a fost hotărâtă să tragă toate consecințele, n'a avut dreptul să asmuțească contra guvernului italian toți membrii instituției geneveze. Anglia rareori comite erori diplomatice atât de grave. Dar oricum ar fi, azi cu toții trebuie să recunoaștem că pentru încrecăturile în care se găsește azi Societatea Națiunilor, în mare parte este răspunzătoare Anglia“.

BASLER NACHRICHTEN, cu data de 24 Septembrie, sub titlul: „Surpriza dela Geneva“, scrie:

„Singura explicație a politicii enigmatice italiene este, că ea este o politică de prestigiu, politică pentru necesitățile interne, iar nu pentru marile interese internaționale ale Italiei.

„Intorsătura dela Geneva a arătat că și celelalte puteri mari trebuie să ia în considerație chestiunile de prestigiu“.

NEUE ZÜRICHER ZEITUNG din 25 Septembrie scrie între altele:

„Ne temem că de haosul care caracterizează actuala sesiune a Societății Națiunilor nimeni n'are să se bucure, cu excepțiunea comisarului sovietic Litvinov. Tot mai clar se vedește că lui Litvinov i-a reușit să concentreze în mâinile lui toate sforile principale, care pun în acțiune figurile teatrului curios dela Geneva“.

In numărul din 26 Septembrie BASLER NACHRICHTEN publică un articol din care redă următoarele:

„Dacă sesiunea dela Geneva se va ocupa ca programul d-lui Eden să fie fundamental studiat și examinat în ce privește realizarea lui, atunci sesiunea va fi fost rodnică, întrecând toate speranțele“.

Presa austriacă.

WIENER ZEITUNG din 24 Septembrie scrie între altele:

„Rămânând credincioasă Societății Națiunilor, Austria s'a rostit împotriva admiterii Abisiniiei în Adunare, în interesul Occidentului.

„Recunoașterea dreptului de a avea delegați Abisiniiei, a intervenit tocmai în momentul când se credea că afacerea italo-abisiniană va fi rezolvată, dându-se astfel posibilitate Italiei să-și reia colaborarea la lucrările dela Geneva, și să participe la conferința locarnienilor. De aceea, hotărârea Genevei a surprins în mod foarte viu cercurile oficiale austriace.

„In sferele autorizate domnește o puternică dezamăgire. Se exprimă părerea că prin gestul ei, Societatea Națiunilor a făcut un pas înapoi, susceptibil într'adevăr să provoace plecarea Italiei din Societatea Națiunilor și să agraveze în mod serios situația haotică în care se află actualmente Europa.

„Votul negativ al Austriei nu este câtuși de puțin îndreptat împotriva principiilor Societății Națiunilor, ei a fost dictat de motivele de oportunitate și de interesul vital pe care Austria îl poartă colaborării și activității Italiei în soluționarea problemelor politice și economice ale Europei, după cum a subliniat dealtfel însuși d-l Guido Schmidt, subsecretarul de Stat al Ministerului de Afaceri Străine, în declarațiile pe care le-a făcut“.

NEUE FREIE PRESSE din 24 Septembrie ocupându-se de hotărârile dela Geneva, scrie:

„Decizia Societății Națiunilor de a recunoaște delega-

țiunea abisiniană va fi însoțită de urmări importante. Probabil că Italia nu va lua parte la sesiunea în curs a Societății Națiunilor. Deciziunile de ieri sunt foarte importante. Credem că nu greșim, dacă căutăm motivele pe tărîmul politicii înalte. Au jucat un mare rol atacurile politice ale Rusiei, evenimentele din Spania, unele curente în țările apusene și politica mediterană a Angliei“.

Hotărîrea Ligii Națiunilor de a îngădui delegația abisiniană la această sesiune, nu a găsit în presa austriacă din 25 Septembrie, decât desaprobare. După părerea oficiosului „WIENER ZEITUNG“, „această încercare de galvanizare a unui mort, înseamnă un triumf al formalismului și o gravă lovitură dată colaborării europene“.

Presa cehoslovacă.

In numărul din 25 Septembrie PRAGER PRESSE, sub titlul: „Intre Roma și Geneva“, scrie:

„În urma deciziei luate în chestiunea abisiniană, Societatea Națiunilor a ajuns într'o situație paradoxală. Succesul a fost reputat de principiile și morala Societății Națiunilor.

„Este acum misiunea bărbatilor de Stat să găsească drumul favorabil, drumul pe care să poată pași și Italia. Morala internațională trebuie pusă în armonie cu interesul majorității preponderente a lumii civilizate. Este cert că Italia va coopera la această armonizare a intereselor ei proprii cu interesele păcii“.

PRAGER TAGBLATT din 24 Septembrie arată că Negusul ar fi făcut cel mai bun serviciu ideii dela Geneva, dacă ar fi renunțat să-și caute dreptul la Geneva.

PRAGER PRESSE cu data de 2 Octombrie scrie într'o corspondență din Geneva:

„Există un deplin acord între programul politic comun, pe care l-au schițat d-nii Eden și Delbos, și care a fost primit cu căldură de cele mai multe delegațiuni, și între noile tendințe, pe care le desvăluie convenția financiară franco-anglo-americană. Astfel, Societatea Națiunilor, după asprele experiențe în afacerea abisiniană, vede în fața ei posibilități care nu sunt lipsite de speranțe“.

DIE ZEIT din 2 Octombrie scrie cu privire la sesiunea dela Geneva:

„Toți acei, care cred că principiul fundamental al politicii este conservarea de stări întrecute de mult, de evoluția firească, nu prea vor fi satisfăcuți de data aceasta de Geneva“.

Presa maghiară.

In numărul din 24 Septembrie, PESTER LLOYD, consideră hotărîrea dela Geneva, în chestiunea abisiniană, ca o lovitură dată cooperării pașnice în Europa. Invinește diplomația sovietică de a fi contribuit la această decizie.

In numărul din 25 Septembrie PESTER LLOYD scrie:

„Diplomația sovietică poate înregistra, ca unul din succesele sale cele mai senzaționale, starea confuză generală provocată de decizia Societății Națiunilor, cu privire la admiterea delegației abisiniene. D. Litvinov a păcălit Franța și Anglia. Toată lumea este convinsă că admiterea surprinzătoare a delegațiunii abisiniene se datorește diplomației sovietice.

„Cum se prezintă acum Europa și întregul aparat dela Geneva? Paguba o poartă Europa, dar în primul rând este compromisă diplomația franceză. Cu toate expe-

riențele trecutului, ea s'a bazat cu prea multă încredere pe Moscova. Franța s'a lăsat înșelată. Pe când, în înțelegere cu Anglia, credea că este sigură de îngăduința Societății Națiunilor și nu avea grije de Moscova, d. Litvinov a știut să amestece cărțile în așa fel, încât Franța și Anglia sunt dezarmate acum.

„Haosul care se produce prin lucrul acesta în situația europeană, precum și pierderea de prestigiu a politicii externe franceze, sunt roadele diplomatice ale d-lui Litvinov. Dat fiind această stare haotică, numai o singură întrebare este de importanță decisivă: Cum va reacționa d. Mussolini? Se va mulțumi să nu ia parte la actuala sesiune a Societății Națiunilor, pentru a lăsa timp unei Societăți a Națiunilor mai bine informată să revocă actuala decizie? Sau, în revolta sa pe care o înțelegem, se va hotărî să tragă consecințele și să anunțe retragerea Italiei din Societatea Națiunilor? „

„În acest din urmă caz s'ar produce complicațiuni a căror importanță nu poate fi prevăzută astăzi“.

Acclasi ziar, cu data de 26 Septembrie, sub titlul: „Inițiativa Angliei“, publică un articol, în care scrie între altele:

„După spectacolul trist, aproape umilitor, dela Geneva, discursul d-lui Eden a fost o adiere de vânt.

„A fost un drum lung dela atmosfera dela Versailles până la actualul discurs al d-lui Eden. Dar drumul a fost parcurs. Este adevărat că și până acum cercuri largi ale opiniei publice britanice, au intervenit pentru înlăturarea eroilor din trecut. Dar niciodată încurajarea și facilitarea revizuirii păcii pe baza articolului 19, n'a fost declarată principiu al politicii externe engleze. Cu începere de astăzi, este cazul. De aceea ziua de astăzi este un moment istoric în istoria europeană postpelică.

„Știm că însuși fapte politice importante, ca discursul d-lui Eden, nu îndreptățesc la un optimism nelimitat. Dar vedem în acest discurs un simptom favorabil“.

Presa iugoslavă.

POLITICA din 27 Septembrie publică un editorial, sub semnătura d-lui Baluggici, în care relevă „însemnătatea ultimelor deciziuni geneveze pentru independența și libertatea popoarelor mici. Autorul articolului afirmă:

„La începutul lunii Iulie, Societatea Națiunilor a proclamat ridicarea sancțiunilor, pentru că a considerat victoria trupelor italiene în Abisinia și ocuparea unor provincii abisiniene, ca sfârșitul războiului. Ea a recunoscut faptul în sine, fără să ție seama de situația ce se creează apărării Statelor mici, iar rezultatul acestei deciziuni a fost dezastruos. Societatea Națiunilor a pierdut însemnătatea sa pentru popoarele mici, care au început s'o privească ca o armă pentru jocul diplomatic al marilor puteri.

„Iată de ce întorsătura recentă dela Geneva poate fi privită ca o victorie a popoarelor mici împotriva acestui joc diplomatic“.

In continuare ziarul relatează lupta care s'ar fi dat pentru obținerea acestui rezultat între d-l Litvinov și d-l Politis, și adaugă:

„Din știrile telefonice din Roma, rezultă că Italia încă nu s'a decis să părăsească definitiv Societatea Națiunilor, ci va căuta deocamdată să se abțină dela orice participare activă.

„Independent însă de atitudinea ce o va lua d-l Mussolini, față de Geneva, ziarele italiene subliniază necesitatea unei mai apropiate colaborări italo-germane.

„Deci este posibil, ca în curând să înceapă din nou demonstrațiile de prietenie dintre Roma și Berlin, care

vor fi exploatate de d-nii Mussolini și Hitler, pentru a exercita o influență asupra Europei. Pacea continentului nostru se află strâns legată de acțiunea celor două State, care tind spre mărețe și sgomotoase modificări în actuala stare de lucruri.

„Sunt cunoscute foarte bine tendințele imperialiste celor două State. Se știe de asemenea că d-l Hitler, pentru participarea sa la conferința dela Locarno, a cerut anularea pactului franco-sovietic, în scopul de a se fortifica în Occident și de a avea mâna liberă în Orient.

Deci, ar fi foarte firesc ca tendințele d-lor Hitler și Mussolini să devie și mai pronunțate după ultima deciziune geneveză.

„Acordul dintre guvernele din Berlin și Viena a provocat din partea d-lui Mussolini o reuniune demonstrativă la Viena a blocului italo-austro-ungar, pentru a proba că d-sa nu va renunța la preponderența Italiei în basinul dunărean. Odată cu aceasta s'a probat că Italia nu va putea admite expansiunea germană nici la Dunăre și nici în altă parte a Europei. D-l Hitler după vizita generalului Rydz-Smigly la Paris, iar d-l Mussolini după venirea la putere în Franța a guvernului Blum, au căutat din nou să se apropie.

„Față de toate aceste, instituția geneveză trebuia să sprijine o sinceră colaborare dintre popoare, să protejeze pactele încheiate, în scopul menținerii independenței și libertății popoarelor. Căci, pe colaboarea forțelor democratice se sprijină pacea și progresul Europei“.

Presa bulgară.

UTRO din 25 Septembrie publică un lung articol în care relevă efectul deciziunii Societății Națiunilor în

chestiunea abisiniană asupra Italiei și posibilităților de întrunire a conferinței locarniene.

„Prin plecarea Italiei din Societatea Națiunilor, întregul sistem colectiv de garanție, precum și sistemul locarnian va suferi desigur un eșec, scrie ziarul, adăugând:

„Orice speranță pentru existența pactului dela Locarno și a securității europene dispăre. În urma acestei decizii, Italia se va apropia și mai mult de Germania, pentru că soarta lor are din ce în ce mai multă asemănare. Iar aceasta înseamnă împărțirea Europei în două tabere dușmane“.

MIR, ocupându-se de aceeași chestiune, scrie:

„Este clar că în forma sa actuală Societatea Națiunilor trece prin clipe penibile. Ea trece printr'o adevărată criză care sdruncină tot edificiul său. Pericolele interne apar mereu și pun la încercare însăși existența sa.

„În ce sens trebuie căutată ieșirea din această criză, aceasta nu trebuie să spunem noi.

„Căci un deces al Societății Națiunilor va avea consecințe fatale pentru State, și în special pentru Statele mici. Nu trebuie uitat că Societatea Națiunilor, cu toate defectele sale, a putut să procure, în primii 15 ani ai existenței sale, multe beneficii umanității.

„Distrușgerea Societății Națiunilor ar însemna reînvierea violenței nelimitate în viața internațională.

„Iată de ce Statele care doresc triumful dreptului în relațiile internaționale, trebuie să sprijine ferm Societatea Națiunilor“.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

MICA ÎNȚELEGERE

Presa franceză.

REVISTA L'EUROPE NOUVELLE în numărul său din 19 Septembrie comentează precum urmează ultima conferință a Micii Înțelegeri la Bratislava:

„S'a vorbit mult în cursul ultimelor luni de întărirea Micii Înțelegeri. De data aceasta ne găsim în fața hotărârii celor trei State, de a-și uni și mai mult forțele, traducând aceste rezoluții în fapte atât în ordinea politică cât și în ordinea economică.

„Întrebat despre diferitele acorduri intervenite în această privință, între Praga și București, d-l Antonescu și-a exprimat satisfacția în termeni care nu dau loc niciunui echivoc.

„Mari comenzi în contul României au fost făcute la uzinele Skoda. Mai recent capitalul cehoslovac s'a substituit capitalului englez în facerea înarmărilor române. La Praga o nouă organizare, a cărei inițiativă este datorită d-lui Hodza, a fost pusă la punct.

„Între Iugoslavia și România, construirea unui pod pe Dunăre la Turnu-Severin, va deschide o cale importantă de comunicație și se știe că în cursul scurtei sale șederi la București, în ajunul conferinței dela Bratislava, d-l Stoiadinovici a putut semna un acord care organizează, cu concursul capitalurilor franceze, aprovizionarea Iugoslaviei cu petrol românesc.

„Pe planul politicii europene, rezultatele nu au fost mai puțin mulțumitoare. De sigur, Iugoslavia nu pare dispusă astăzi mai mult ca ieri să recunoască U. R. S. S-ul.

Dar este neîndoelnic că „sindicatul puterilor“, amenințate de primejdia germană, ar fi pe cale de formațiune.

„Atitudinea Poloniei, care a revenit la politica ei tradițională de amicitie cu Franța, înseamnă extinderea acestei amicitii la aliații Franței și în consecință la Cehoslovacia.

Italia nu ascunde că acordul austro-german nu s'a făcut precum se credea, în folosul ei, și dacă se menține în rezervă față de Iugoslavia, ea arată în schimb numai sentimente bune Cehoslovaciei și României.

Situația diplomatică este deci, în multe privințe, pe cale de hotărârită îmbunătățire. Dar chiar pe punctele cele mai amenințate, situația este departe de a fi atât de rea, pe cât unele rapoarte tind a acredita acest lucru. Ar fi să aducem o ofensă d-lui Antonescu, punând în dubiu sentimente pentru care trecutul său este garant, mai mult decât cele mai frumoase declarațiuni“.

LA TRIBUNE DES NATIONS din 1 Octombrie publică sub semnătura d-lui Jean Charlet, următoarea relație asupra „Forțelor aeriene ale Micii Înțelegeri“:

„Un aspect al Conferinței dela Bratislava care nu a fost pus destul în evidență, a fost schița unei cooperări militare a celor trei State ale Micii Înțelegeri, formând o entitate de ordin militar. Și ca punct principal al acestui program militar comun, Mica Înțelegere a înscris sporirea forțelor aeriene. Cehoslovacia, România și Iugoslavia dispun de un număr de avioane aproape egal și care variază între 900 și 1.000 de aparate.

Dar numai Cehoslovacia singură posedă o industrie aeronautică autonomă.

„Sforțările care se fac în aviația celor trei țări ale Micii Înțelegeri, tind în același timp, la instruirea unui mare număr de piloți și de observatori, cât și la o sporire considerabilă a materialului zburător.

„România este principalul furnizor de benzină pentru aviație și forțele motorizate din Cehoslovacia și Iugoslavia. Fapt isbitor: Statele majore ale Micii Înțelegeri nu se mărginesc la planuri de cooperare cu alte mari puteri, ci alcătuiesc planuri în care se prevede singura participare a guvernelor dela Belgrad, București și Praga.

„Din faptul însăși al poziției lor, cele trei State joacă un rol strategic de prima importanță în cazul unei conflagrații în Europa. Și dacă cooperarea militară se realizează în toate amănunțele ei, cele trei aviații reunite devin o adevărată forță, chiar față de aviația unei mari puteri. Toate acestea contribuie să creeze un factor nou de pace în calculele cancelarilor și în birourile operațiunilor militare“.

Presa engleză.

THE DAILY TELEGRAPH din 21 Septembrie se ocupă de Mica Înțelegere. Corespondentul din Praga al ziarului, constată că s'a exagerat diversitatea politicii externe a celor trei State care compun Mica Înțelegere, față de Rusia. El scrie:

„Președintele Beneš s'a exprimat așa de răspicat în ce privește menținerea strictă a relațiilor Cehoslovaciei cu Rusia, încât nici d-l Stoiadinovici, nici d-l Antonescu, nu au făcut nicio opoziție“.

Ziarul afirmă că la conferința dela Bratislava s'a manifestat dorința de a se revizui planul Hodza, care propune o cooperare economică între Statele care alcătuiesc blocul dela Roma și cele din Mica Înțelegere.

Cât privește noul oficiu central economic pe care Mica Înțelegere propune să-l creeze, ziarul crede că el va avea de efect să facă mai intens schimbul de mărfuri între cele 3 țări și să îndepărteze prin aceasta influența economică a Germaniei în Sud-Estul Europei.

Presa elvețiană.

JOURNAL DES NATIONS din 23 Septembrie publică următorul articol:

„Odată mai mult, sesiunea Consiliului permanent al Micii Înțelegeri a dovedit importanța acestui sistem de alianțe ca factor al echilibrului european. Este de nețăgăduit că Mica Înțelegere asigură pacea în Europa Centrală.

„Sesiunile Micii Înțelegeri au un caracter politic realist. Nu numai conducătorii politicii externe a celor trei țări membre, dar totdeauna presa și instituțiile economice participă la aceste întruniri în scopul de a fixa o linie esențială comună tuturor interesatilor.

„In viitor, consistența internă a alianțelor va fi și mai mult întărită prin întrunirile periodice ale șefilor de Stat.

Importanța unor atari reuniuni nu este de ordin formal; ele își propun de a dezarma propaganda adversă. Oare nu s'a încercat de astădată ca și în trecut, de a acredita svonul că mari deosebiri de vederi despart pe membrii Micii Înțelegeri?

„Se nesocotește astfel cu știință că fiecare din cele trei State are, în afară de interese fundamentale politice comune, interese proprii, și că aliații lui în acest domeniu, îi îngăduie o totală libertate de acțiune. Astfel relațiile dintre Cehoslovacia și Rusia sunt altele decât celea dintre Rusia și România sau Iugoslavia. Dar este

știut că pactul de asistență cehoslovaco-rus, se bucură de aprobarea celorlalți doi parteneri ai Micii Înțelegeri. Tot același lucru se poate spune de sforțările depuse de Iugoslavia pentru a ajunge la stabilirea unor relații economice favorabile cu Germania și pentru a stabili un modus vivendi cu vecina ei Italia. Însăși natura colaborării dintre cele trei țări ale Micii Înțelegeri poate fi considerată ca un element de echilibru și de pace“.

Presa cehoslovacă.

Revista L'EUROPE CENTRALE din 19 Septembrie consacră următorul articol întrunirii recente, la Bratislava, a Consiliului permanent al Micii Înțelegeri:

„Statele Micii-Înțelegeri au declarat că sunt dispuse să aprobe toate sforțările tinzând la întărirea autorității Societății Națiunilor, în relația cu sarcina care-i incumbă de a menține și de a organiza pacea.

„Înțelegerile regionale preconizate de Mica Înțelegere dela 1921, constituiesc un element important al acestei politici. Cei care au urmărit cu atenție evoluția Societății Națiunilor, nu au nicio îndoială asupra acestui punct.

„Opinia publică a Statelor Micii Înțelegeri apreciază sforțările făcute de Statele membre ale Societății pentru a face acțiunea Pactului mai eficace și procedura lui mai simplă și mai rapidă. Rezoluțiile dela Bratislava mai declară că Statele Micii Înțelegeri acordă o atenție deosebită viitoare conferințe a așa ziselor puteri locarniane, însărcinată cu refacerea sistemului de siguranță, distrus, la 7 Martie trecut, de Germania.

„Ecoul pe care convorbirile dela Bratislava și rezultatele lor l-au stârnit dincolo de fruntariile Micii Înțelegeri, arată de pe acum în mod convingător, că se apreciază la justa ei valoare, importanța și sensul acestei uniuni intime, durabile și care se desvoltă neîncetat.

„Ținând seamă de recente discuțiuni asupra regimului intern a diverse State europene, care au fost provocate în deosebi de evenimentele din Spania, Statele Micii Înțelegeri au proclamat cu hotărîre politica de neamestec în afacerile interne a oricărui Stat. Prin aceasta, Mica Înțelegere renunță absolut la orice politică de blocuri sau cruciade împotriva cutărei sau cutărei ideologii. Dar, implicit, atitudinea Micii Înțelegeri este o condamnare indirectă a metodelor germane, proclamate recent la congresul dela Nuernberg.

„Mica Înțelegere este decisă să contribuie în mod pozitiv la reconstruirea Europei Centrale. Din acest punct de vedere se cuvine să dăm a mare importanță convorbirilor pe care d. Milan Hodza le-a avut în preajma Conferinței dela Bratislava cu reprezentanții Iugoslaviei și României, cu privire la planurile sale economice. După înseși cuvintele d-lui Milan Hodza, el a căzut de acord cu d-nii Antonescu și Stoiadinovici, nu numai în ce privește felul de atins, dar și în ceea ce privește metodele care vor fi întrebuintate.

„Bilanțul politic și economic al acestei Conferințe îngăduie tuturor prietenilor sinceri ai Micii Înțelegeri de a se bucura de soliditatea, vitalitatea și activitatea acestui organism a cărui existență este atât de importantă pentru consolidarea Europei Centrale și pentru echilibrul general al forțelor în Europa“.

Presa iugoslavă.

Sub titlul „Considerații despre Bratislava“, L'ECHO DE BELGRADE din 23 Septembrie, scrie:

„Mica Înțelegere a vorbit fără echivoc. Ceva mai mult, ea a tradus în acte voința ei de pace. Ea coordonează necesitățile ei economice; ea întărește organizația ei defen-

sivă. Dacă constituirea unei adevărate unități diplomatice, făcuse din această grupare o „mare putere“, mai rămânea mult de făcut în calea unificării resurselor ei comune.

„Intre acordul româno-iugoslav, în chestiunea petrolului, încheiat între d-nii Stoiadinovici și Tătărescu și hotărârea luată la Bratislava, de a funda „Centrul economic la Praga“, ne aflăm în fața unor realizări fericite care tind la organizarea, în fine, a liniilor interne“ ale Miciei Înțelegeri.

„Atunci când planurile revizioniste frâng legile geografice și economice și când îndeplinirea lor ar transforma în vasali pe însași aceia care pretind a găsi salvarea lor într'un recurs ofensiv contra tratatelor, Statutul Miciei Înțelegeri asigură celor 47 milioane de oameni, trăind în fruntariile celor trei State, tot ce este necesar din punct de vedere material și moral, existenței popoarelor libere și tari“.

Oficiosul SAMONPRAVA, (Belgrad), din 22 Septembrie, publică sub titlul „După Bratislavă“, un editorial în care constată cu mirare existența unor atacuri împotriva Miciei Înțelegeri și în special existența unor informații după care Cehoslovacia, România și Iugoslavia nu formează un bloc omogen:

„Dacă Mica Înțelegere n'ar fi existat, remarcă ziarul. Inamicii celor trei State nu ar fi avut de a face în Eu-

ropa Centrală decât cu State mici, lăsate în propria lor soartă.

„Inșă în starea actuală de lucruri, ele se împiedecă de o organizație puternică, unită prin interesele identice și care constituie un front unic.

„Iată de ce este așa de dificil de a fi adversarul Miciei Înțelegeri“.

Presa maghiară.

PESTI NAPLO din 29 Septembrie se ocupă de rapoarturile economice dintre Ungaria și Statele Miciei Înțelegeri și constată că Ungaria are o balanță din ce în ce mai pasivă, față de fiecare din acestea. Ziarul afirmă că pasivul balanței comerciale ungare este cel mai accentuat, în raporturile cu România, care dintre Statele Miciei Înțelegeri este cea mai mare furnizoare a Ungariei.

„PESTI NAPLO susține că în 8 luni ale exercițiului curent, Ungaria a importat din România mărfuri în valoare de 43.7 milioane pengö, față de 20.8 milioane pengö, în anul 1935, pe când exportul maghiar, în România, a fost numai de 15.7 milioane pengö; deci un pasiv de 28.000.000 pengö.

Ziarul arată pe categorii mărfurile și produsele românești importate și conchide că pasivul se datorește faptului că în materie de export, industria maghiară este greu atinsă de concurența industriei germane.

BCU CALINIAREA MONETELOR y Cluj

Presa franceză.

Declarația comună, făcută la Paris, Londra și Washington, pentru ajustarea monedelor, este salutată de ziarele din 26 Septembrie, în afară de câteva rare excepțiuni, în modul cel mai favorabil.

In LE MATIN, d-l Jules Sauerwein, scrie: „Zarul a fost aruncat. Francul va suferi mâine o nouă amputare în raport cu aurul. Răspunderea — trebuie să fim drepți — nu revine în primul rând guvernului actual. Rămâne de văzut dacă ajustarea veniturilor tuturor francezilor la noile condițiuni ale acestei vieți se va face tot așa de ușor ca și ajustarea monedei lor după monedele străine“.

Oficiosul LE POPULAIRE scrie: „Din punct de vedere francez, această ajustare a monedelor înseamnă o nouă evaluare a francului. Nu este vorba aici de o devalorizare unilaterală, ci de un adevărat „tratament de pace financiară“. Prețurile în franci, prea ridicate în raport cu prețurile mondiale, evaluate în aur, vor reveni la paritatea acestora. De unde o imediată renaștere a comerțului nostru extern, prin faptul că America și Anglia se angajează, prin acordul din ultimele zile, să nu anuleze avantajul ce se face exportatorilor noștri prin nicio suprataxă vamală, prin nicio nouă contingentare. Din punct de vedere intern se vor lua măsuri severe pentru ca această ajustare să nu aducă după ea o urcare simțitoare a costului vieții“.

ECHO DE PARIS scrie: „D-l Auriol se va adăposti fără îndoială pentru a justifica această schimbare de front, îndărătul autorității tehnicienilor. Pe de altă parte, fracțiunile din majoritate vor accepta oare cu

bună credință ceea ce au considerat totdeauna ca un salt în necunoscut? O dezbateră de mare amploare poate fi prevăzută, care ar putea produce în sânul majorității mișcări violente, semne prevestitoare ale unei rupturi. Devalorizarea ar putea să aibă astfel un efect imediat asupra politicii interne a Franței“.

Ziarele din 27 Septembrie, continuă să se ocupe de reforma monetară executată de Franța, în înțelegere deplină cu guvernele american și englez.

Astfel, d. Raymond Patenotre, fost ministru de finanțe, scrie în LE PETIT JOURNAL:

„Am convingerea, ca și acum trei ani, că o eră de mare prosperitate așteaptă Franța, cu următoarele condiții: să se ajungă la o dezvoltare a întrebuintării creditului, pe o scară întinsă și ieftin, să se determine o destindere fiscală, regimul nostru vamal prin compensații să fie transformat în armonie cu devalorizarea, să se emită un împrumut cu loturi zilnice, să se execute mari lucrări de utilitate publică etc. În cazul acesta, Franța își va regăsi prosperitatea până într'un an și până în doi ani o va învidia întregul univers“.

L'OEUVRE, scrie:

„Dacă se rezumă impresiile cauzate în diferitele țări de acest acord, se constată mai întâi că Statele Miciei Înțelegeri și ale Înțelegerii Balcanice, jubilează în adevăr. Aceste State cred că influența economică franceză se va putea, în sfârșit manifesta din nou și că acest lucru prezintă o mare importanță politică. Foștii neutri socotesc că acest acord este începutul reînviării economice mondiale“.

Oficiul comunist L'HUMANITÉ, sub semnătura lui Duclos, scrie:

„In ce ne privește pe noi, vom face bilanțul politic numai atunci când vom vedea unde ne-a dus devalorizarea și vom cere cu mai multă tărie, decât oricând, să plătească bogății. Nu uităm că dacă devalorizarea lovește poporul, ea nu folosește decât câtorva, și de aceea, înțelegem să apărăm cu tărie condițiile de existență ale populației muncitoare, siguri, că astfel, rămânem credincioși programului Frontului Popular“.

LE PEUPLE, scrie:

„Este evident, că vor trebui să se ia diferite măsuri pentru a se evita ca ajustarea monedei să nu prejudicieze unor interese legitime. Guvernul s'a gândit la acest lucru. Clasa muncitoare va trebui să vegheze ca nu cumva coaliția câtorva nemulțumiți să stânjenească guvernul într'o acțiune care este și curajoasă și abilă“.

Ziarele din 28 Septembrie, continuă să se ocupe de măsurile monetare ale guvernului, în urma cărora francul este devalorizat, măsuri care urmează să fie prezentate astăzi Parlamentului, într'o sesiune extraordinară.

Anatole de Monzie, scrie în LE JOURNAL:

„Guvernul nostru va lua hotărârea, chiar cu riscul de a-și desminti promisiunile și de a-și contrazice majoritatea. Prin aceasta, a imitat pe Poincaré, care a propus, și a obținut stabilizarea din 1928, numai după câteva săptămâni dela o campanie electorală în care proclamase intangibilitatea francului, ceea ce dovedește că sub toate regimurile de Uniune Națională sau de Front Popular, necesitatea face lege“.

În același ziar, Saint Brice, spune:

„Părerea majorității delegaților dela Geneva, din punct de vedere tehnic, este că devalorizarea francului se prezintă în condițiuni mai favorabile, decât acum unei ani, când s'a produs devalorizarea lirei sterline, pentru că colaborarea dollarului și lirei sterline este acum pe deplin asigurată. Prin urmare, totul depinde de factorii politici“.

Bracke, în LE POPULAIRE, declară:

„Nu este de închipuit ca acordul franco-anglo-american, să funcționeze fără colaborarea statornică între cele trei State, pentru a se împiedeca situația, ca avantajele uneia din ele să fie plătite prin dezavantajele celorlalte. Cine nu simte că orice catastrofă, orice ruptură de echilibru, va fi resimțită solidar? În felul acesta, în opera de organizare a păcii, regularizarea monetară internațională aduce un element care era dorit“.

Marcel Hutin, în ECHO DE PARIS, scrie:

„Aflăm că în Senat, proiectul unei scări mobile a salariilor va forma obiectul unor critici de așa natură, încât votul asupra ansamblului legilor privitoare la devalorizare, riscă să fie întârziat, dacă nu se dau maturului Corp, asigurări substanțiale, prin texte precise de lege“.

După votul Camerei, ce va face Senatul? Evident, aceasta este prima întrebare, pe care și-o pun ziarele din 30 Septembrie.

PETIT JOURNAL scrie: „Se pare că dispariția faimoasei „scări mobile“, nu a potolit ostilitatea mai multor membri ai maturului corp. Senatul a arătat însă, în mai multe rânduri, că reprobă orice mișcare ce ar putea primejdi ordinea republicană. Nu se poate ne-

socoti faptul că există anumiți oameni, care ar vrea să se folosească de turburarea politică, pentru a creia turburarea socială“.

ECHO DE PARIS nu crede că opoziția și-ar putea pune mari speranțe pe rezistența schițată de comisiunea financiară a Senatului. „Experiența, ne-a învățat că reflexele senatoriale, sunt în general de scurtă durată și că, înainte de momentul decisiv, în care senatorii trebuiesc să depună buletinele în urnă, aceste reflexe cad“.

LE MATIN afirmă că pe culoarele Senatului, suflă un vânt puternic de revoltă. „Chiar împotriva proiectului? Desigur, nu. O devalorizare, s'a făcut începând din momentul când a fost anunțată și voturile parlamentarilor nu mai pot schimba nimic din această situație. Ci pentru că majoritatea din Senat, care preferă un guvern de concentrare, unui guvern de cartel și un guvern de cartel unui guvern al Frontului Popular, crede că a venit poate ceasul când să facă o mare operație politică“.

Oficiul comunist HUMANITE, declară: Se pare că în cele din urmă, majoritatea din Senat, nu va refuza să pună la îndemâna guvernului mijloacele necesare, pentru a lupta contra urecării prețurilor, care, după devalorizare, ar putea da loc la turburări grave“.

Ziarele din 1 Octombrie, constată că Senatul nu a votat devalorizarea, decât cu o majoritate foarte slabă și că Adunarea deputaților a restabilit textele votate de ea și respinse de Senat. În cursul zilei de azi, guvernul va căuta să găsească o formulă pentru a aplana conflictul dintre cele două Adunări.

LE MATIN scrie: „Se crede în general, că după abila intervenție pe care a făcut-o d. Chautemps, pe lângă colegii săi, stânga democratică va renunța de a se servi de proiectul devalorizării ca de o trambulină pentru o operație politică. S'a dovedit că o asemenea judecată, era excesiv de optimistă. La ce încercături regretabile riscăm să ajungem, dacă pe un asemenea teren, un conflict insolubil, va trebui să opună între ele cele două Camere? Pe acest teren tehnic, nu trebuie să fie cu neputință de a se găsi formule tranzacționale.

„Aseară se dădeau asigurări că d. Chautemps se lește să negocieze o asemenea formulă și că d. Reynaldy ar pune o alta, nu mai puțin ingenioasă“.

ECHO DE PARIS, declară: „Dacă este o logică parlamentară, guvernul n'ar trebui să poată ieși din impas. Dar, nu există logică parlamentară, astfel încât augurii continuă să creadă că, după această magnifică salvă de discursuri și după votul său de principiu, Senatul se va mulțumi cu câteva concesiuni. În ciuda aparențelor, nu se pare că maturul corp ar fi hotărât să ducă o luptă, până la ultimele consecințe“.

LE PEUPLE cere ca interesul imediat al țării să treacă înaintea patimilor politice.

„Dacă ar trebui să fie altfel, adaugă acest ziar, poporul nu s'ar înșela când ar fi vorba să recunoască pe vinovați“.

Ziarele din 2 Octombrie înregistrează cu un sentiment de ușurare acordul intervenit între cele două Adunări cu privire la textul tranzacțional asupra articolului 14 din legea devalorizării.

LE MATIN scrie:

„Astfel cum era de prevăzut, însăși gravitatea situației, care ar fi dat naștere la o criză ministerială, în îm-

prejurările de față și pe o asemenea chestiune, a provocat ieri destinderea dorită.

„Și acum, când înțelepciunea Senatului a evitat un conflict care ar fi fost inoportun, putem să ne bucurăm de manifestarea relei dispoziții a maturului corp care poate fi o lecție folositoare. Toți tehnicienii din Senat au subliniat că reușita devalorizării depinde de climatul în care se face operația. Intorcerea la ordinea și la pacea socială se impune deci“.

L'OEUVRE declară:

„Devalorizarea s'a făcut. Trebuie acum ca ea să reușească. Pentru a reuși, guvernul are în jocul său elemente importante: încrederea clasei muncitorești, voința de ordine a majorității covârșitoare a țării și colaborarea internațională. Confederația generală a muncii a și lansat un apel energic către membrii săi. De ce să credem că clasa muncitorească nu va răspunde la apelul șefilor ei? Din moment ce și-a luat angajamentul formal de a respecta ordinea și de oarece este obligat să practice de acum înainte o politică severă de refacere, guvernul trebuie să se poată bizui pe sprijinul tuturor bunelor voințe“.

ECHO DE PARIS își exprimă părerea de rău față de faptul că Senatul a cedat.

„Arbitrajul conceput astfel, continuă ziarul în examinarea textului tranzacțional adoptat, înseamnă dreptul fenomenal conferit puterii executive, de a rezolva, după bunul său plac, toate conflictele de muncă, născute din consecințele devalorizării. În realitate soarta industriei și a comerțului și soarta vieții întreprinderilor, sunt lăsate la arbitriul guvernului socialist“.

Comentând devalorizarea lirei italiene, LE JOURNAL din 6 Octombrie, scrie:

„Importanța acestei evoluții bruscate, care este în metoda mussoliniană, este mare. Trebuie să o salutăm ca pe un nou pas spre libertatea mondială a schimburilor“.

In aceeași ordine de idei LE FIGARO scrie:

„Semnificația internațională a devalorizării, efectuată de guvernul italian, nu poate fi neglijată. Cu atât mai mult se impune să fim atenți, cu cât ea contrastează mai mult cu manifestațiunile sgomotoase cu care își înconjoară Germania moneda sa modificată. Oare aceasta înseamnă că Italia își schimbă poziția diplomatică? Rectificarea monedei sale pare să dea în această privință o indicație interesantă“.

ECHO DE PARIS, sub semnătura d-lui Pertinax, declară:

„Politica italiană încearcă să pornească la acțiune. Ea aderă la proiectul de conferință locarniană, — în fața căruia Reichul șovăie mai mult decât oricând, — și dovedește oarecare veleități de a se îndrepta spre un anumit liberalism financiar și economic. Este un eveniment important“.

Discuțiile economice prilejuite de alinierea monetară internațională, care au avut loc la Geneva, rețin atențiunea ziarelor din 6 Octombrie.

Lucien Bourgues scrie în PETIT PARISIEN:

„Generoasa inițiativă a Franței a fost apreciată într'un grad înalt și este cazul să credem că ea va întruni asemnimentul celorlalte țări. Fără îndoială efectul acestei inițiative ar fi fost mai deplin dacă delegatul Angliei s'ar fi arătat tot atât de categoric cât și d. Bas-

tid. Totuși, diferența dintre cele două puncte de vedere este mai curând de nuanțe și ea nu micșorează voința comună a Franței și Angliei de a deschide o nouă eră liberalismului economic. Dacă Germania, Italia și Rusia hotărâse în cele din urmă să adere la mișcarea de eliberare a schimburilor internaționale, se va deschide poate calea unei înțelegeri economice generale, care va fi de natură să înlesnească înțelegerea politică“.

Presa engleză.

Toate ziarele din 26 Septembrie publică cu satisfacție știrea despre înțelegerea dintre cele trei puteri — Anglia, Franța și Statele Unite — pentru soluționarea crizei prin care trece moneda franceză.

FINANCIAL NEWS declară:

„Francul lui Poincaré, care a rezistat atâta timp la presiunea copleșitoare a forțelor economice, va fi însăfârșit părăsit. Natural, este puțin probabil ca guvernul francez să urmeze calea apucată de Belgia și să revalorizeze imediat moneda la un nivel inferior. O asemenea politică ar fi desigur prematură, dată fiind structura costului de producție și a prețurilor din Franța“.

DAILY EXPRESS spune:

„Este fără îndoială că sume considerabile de bani francezi vor părăsi Londra pentru a se întoarce în Franța. Devalorizarea devizelor va contribui în mare măsură la rezolvarea problemelor politice imediate și posibilitatea unei creșteri la valorile negociate la bursa din Paris, va face nu numai să se înapoieze banii francezi dar va putea atrage și capitaluri britanice“.

OBSERVER din 27 Septembrie se ocupă de reacțiunea cauzată în alte țări, de agreementul la care s'a ajuns între Franța, Anglia și Statele Unite, pentru devalorizarea francului, arătând că Elveția a hotărât să urmeze exemplul Franței, iar Belgia va adera la agreement. „Dintre țările cu etalonul aur, Germania nu se îngrijește încă; Olanda s'a declarat contra modificării, iar Italia e încă nehotărâtă“.

„Devaluarea francului, constată ziarul, n'a avut până acum niciun efect asupra prețurilor din Franța, iar guvernul a hotărât ca lefurile să se urce treptat, în mod forțat, în raport cu scumpirea traiului“.

Ziarele din 28 Septembrie se ocupă pe larg de devalorizarea francului. Afirmă aproape în unanimitate că mișcarea monetară pornită prin acordul dintre Anglia, Franța și Statele Unite este de o importanță din cele mai covârșitoare pentru îndreptarea schimbului internațional.

FINANCIAL TIMES scrie în această privință:

„Acordul tripartit este un gest crucial în cooperarea internațională. Faptul că Elveția și Olanda, deși fără vrere, au aderat la acest acord și au conchis că nu mai poate fi continuată politica monetară de până acum, va ajuta ca transformarea blocului-aur să se facă mai repede, mai ușor și mai complet. Nu avem niciun motiv să ne îndoim că mișcarea începută la sfârșitul săptămânii trecute poate contribui într'o largă măsură la readucerea prosperității în numeroase domenii“.

TIMES subliniază:

„Începutul de înțelegere de acum între Statele Unite, Franța și Anglia constituie un excelent punct de plecare pentru renunțarea la controlul valutar exercitat de dife-

rite State. Incercările anterioare au eşuat pentru că au urmărit să realizeze prea mult; acordul prezent prevede înaintarea pas cu pas“.

Ziarul încheie, arătând că aderarea Belgiei este binevenită și subliniind că Italia și Germania, la rândul lor, nu au decât de câștigat dintr-o devalorizare.

FINANCIAR NEWS afirmă:

„Consecința acordului tripartit nu poate fi decât desfiinderea politică și industrială. Este un pas spre un comerț internațional mai liber din care Anglia nu poate decât să profite“.

DAILY TELEGRAPH precizează:

„Acțiunea comună a Statelor Unite, a Franței și a Angliei este cea mai promițătoare acțiune întreprinsă de la marele războiu, pentru a readuce starea normală și pentru a înlătura factorii ce provoacă meliniștea mondială.

„Pentru Franța devalorizarea înseamnă revoluție în ideile politice ale guvernului, dar d-l Blum a socotit că trebuie să recurgă la această măsură pentru a reda economiei franceze încrederea în sine.

„Nu începe nicio îndoială că schimbul internațional va primi un puternic impuls și că doctrina autarhiei industriale va fi definitiv discreditată. Treptat se va deschide calea unei conferințe economice mondiale ce va permite reajustarea“.

Presa germană.

DEUTSCHE ALLGEMEINE ZEITUNG, scrie într-
alte:

„Faptul în sine că a intervenit un acord între apărătorii a două sisteme monetare, va avea o influență determinantă asupra viitoarei evoluții a economiei mondiale.

„Până acum, Banca Angliei se menținuse la principiul „libertatea lirei sterline“, contra oricărei stabilizări oficiale. Noua atitudine a Băncii Angliei are o nuanță politică pentru că ține seama de situația politică internă din Franța. In cursul ultimelor întrevederi pe care le-a avut cu d. Leon Blum, d. Eden a arătat că Anglia este interesată în gradul cel mai înalt la stabilitatea politicii interne din Franța“.

Ziarul subliniază că situația de azi, este tocmai inversul celei din 1931, când Banca Franței a ajutat Anglia.

Presa germană a urmărit cu interes măsurile luate de diferitele țări europene și de Statele-Unite ale Americii, privitoare la devalorizarea valutară, comentându-le după cum urmează:

Astfel VÖLKISCHER BEOBACHTER, din 27 și 28 Septembrie, scrie:

„Moscova încearcă să torpileze noua înțelegere valutară de devalorizare, intervenită între Washington, Londra și Paris, la care au aderat și o seamă din celelalte State europene cu valută forte.

„Orice încercare de însănătoșire economică a vieții Statelor de ordine europene, este minată de sovieté, cu cele mai infame mijloace“.

In altă parte a ziarului se scrie:

„Germania nu va face experiențe valutare, ci își va urma politica ei economică sănătoasă, fără tulburări“.

FRANKFURTER ZEITUNG din 4 Octombrie se folosește de prilejul ce i-l oferă devalorizarea francului

francez, pentru a examina situația mărcii germane și pentru a pune în evidență motivele care determină Germania să nu facă și ea același pas.

„Germania — scrie ziarul — nu are niciun motiv care să o îndemne la devalorizare. Germania nu trebuie să devalorizeze pentru a preîntâmpina o scădere a creditelor din străinătate, așa cum a fost cazul Angliei în 1931.

„Germania nu trebuie să devalorizeze pentru a asigura un plus de export pe piața mondială, cum a fost cazul Cehoslovaciei în 1934, și nici pentru a face mai suportabilă sarcina datoriilor interne, așa cum a procedat America. Niciunul din aceste motive nu există, sau nu mai există pentru vicleșugul financiară a Germaniei, și ca atare singurul motiv care ar mai putea-o determina să facă un asemenea pas, ar fi: posibilitatea de a se scăpa de cătușele severe ale legii devalurilor, astăzi în vigoare.

„Ori, această posibilitate, astăzi nu poate fi încă întreprinsă. Pentru a o avea, sunt necesare o mulțime de condiții prealabile, condiții care, nu există. E nevoie în mod special de o liniște politică, generală, care să garanteze că moneda germană nu va fi ca o jucărie pentru emigrarea necontrolabilă și neregulată a capitalurilor dintr-o țară într-alta. Până când, însă condițiile unei acțiuni sigure nu-i vor fi date, Germania va trebui să rămână legată de regimul restricțiilor valutare, de fapt foarte incomod, dar care are și avantajul că-i asigură libertatea de acțiune. Și apoi, n'are niciun rost, — încheie ziarul — să renunțe la regimul valutar actual — care, de bine, de rău, tot are acest avantaj al libertății de acțiune, — înainte de a avea certitudinea, că odată cu încercarea de a-l înlocui, va dispărea și el și toate lipsurile legate de el“.

„NEWS CHRONICLE“ scrie: „In sfârșit s'a făcut și un pas pozitiv pe calea păcii. Hotărîrea celor trei puteri arată că democrațiile pot lucra repede și decisiv împreună, atunci când un acord înseamnă începutul unei mișcări decisive spre prosperitatea mondială“.

„MORNING POST“, crede că „devalorizarea francului francez era inevitabilă“ și că s'ar fi evitat mari pagube dacă măsura ar fi fost luată cu ani înainte. „Acum, scrie ziarul, nimic nu mai stă în calea prosperității Franței, decât numai ca țăranul și micul burghez francez să deschidă baerele pungii sale cu economii și să pună în circulație miliardele pe care le-a ascuns fără folos“.

MANCHESTER GUARDIAN, din 1 Octombrie, scrie în editorial:

„Membrii grupării sterline au așteptat atâta vreme, cu mari speranțe, hotărîrea guvernului francez de a reduce valoarea aur a francului și prin aceasta să deschidă calea pentru stabilizarea valutei mondiale și ușurarea restricțiilor comerciale, încât putem fi surprinși că poporul francez nu privește hotărîrea în aceeași lumină ca și noi“.

Ziarul arată apoi criticile aduse legii de devalorizare în Senatul Francez, constatând că d-l Blum a fost pus într-o serioasă dilemă când Senatul a respins clauza prin care tot aurul teaurizat de particulari trebuie să fie declarat.

„Dacă d-sa, adaugă ziarul, abandonează taxa contra speculatorilor, va irita pe mulți dintre socialiști și comuniști care-l sprijină; dacă insistă asupra acestui lucru, riscă o înfrângere în Senat. Ar fi bine ca în cazuri de criză națională să se poată ajunge la un compromis, ceea ce unui observator din afară, pare a fi lucrul cel mai de dorit“.

Același ziar publică o corespondență din Paris în care se ocupă de mult așteptata declarație a d-lui Schacht, despre atitudinea Germaniei față de noua situație valutară creată prin devalorizarea monedei franceze, elvețiene și olandeze.

Ziarul constată că dr. Schacht a declarat lămurit că în timp ce Germania nu are intenția de a modifica paritatea aur a mărcii, este absolut gata s'o facă în anumite condiții.

Mai departe scrie:

„Pasagiul cel mai important din discursul d-rului Schacht cuprinde admiterea sa sinceră că actuala situație aduce sarcini grele Germaniei, dar nicio presiune nu va sili guvernul Reichului să facă ceva contra intereselor sale naționale“.

Ziarele din 2 Octomvrie își arată în unanimitate bucuria care o au față de victoria înregistrată de guvernul francez în chestia devalorizării francului.

TIMES scrie: „Dreapta a criticat lipsa oricărui angajament precis din partea Mării Britanii și Statelor Unite, în ce privește poziția precisă a devizelor lor în raport cu aurul. Critica pare să nesocotească dificultățile situației, precum și importanța considerabilă a faptului că pentru prima dată cele trei guverne s'au pus de acord ca să rezolve aceste dificultăți și ca să stabilească o linie comună de conduită. De fapt acordul îndepărtează pentru francezi teama cea mai mare pe care ar fi putut-o avea: aceea a unei curse a devalorizării între cele trei țări. Astfel cum se prezintă, acordul deschide poarta pentru o reînviore a situației financiare a lumii“.

NEWS CHRONICLE declară: „Opera îndeplinită săptămâna aceasta în Franța va spori și mai mult prestigiul crescând al d-lui Blum“.

Intreaga presă din 6 Octomvrie primește cu o deosebită satisfacție, reforma monetară din Italia, pe care o socotește o importantă contribuție la reluarea activității economice, alături cu măsurile similare luate de alte țări din blocul-aur.

FINANCIAL NEWS scrie în această privință:

„D. Mussolini nu a urmat pe d. Schacht, ministrul Economiei Reichului care, pentru că nu a luat parte la acordul monetar tripartit, este foarte supărat.

„Totuși, continuă ziarul, nu trebuiesc supraestimate consecințele hotărârii Italiei. Va mai trece încă multă vreme înainte, ca Italia să se fi eliberat de cămașa de forță și să fi redat sistemului său economic, elasticitatea de altă dată“.

DAILY TELEGRAPH, subliniază:

„D. Mussolini a acționat cu înțelepciune și în adevăratul interes al țării sale, atunci când a aderat la acordul tripartit. Decizia alternativă, de a forma un bloc al țărilor aur, împreună cu Germania, ar fi făcut imposibil comerțul cu străinătatea“.

NEWS CHRONICLE afirmă:

„Nu începe nicio îndoială că devalorizarea lirei italiene, urmând după devalorizarea francului francez și a altor monete-aur, sporește imens perspectivele unei adevărate renașteri a comerțului internațional“.

MORNING POST insistă asupra acarecterului politic a măsurilor monetare luate de Duce:

„Italia indică reînnoirea ei în grupul foștilor ei aliați. Ea și-a luat rămas bun dela dr. Schacht“.

DAILY HERALD scrie:

„Calea este acum liberă pentru eforturile comune de înlăturare a acelor bariere artificiale, care stăvilesc reluarea activității economice“.

FINANCIAL TIMES, crede că Italia s'a plecat în fața inevitabilului:

„Devalorizarea este urmată de o serie de revizuri tarifare care dovedesc că nu se uită scopul final al măsurilor monetare: renașterea comerțului internațional. Decizia d-lui Mussolini, lovește foarte puternic politica economică susținută de dr. Schacht“.

Presa italiană.

Ziarul STAMPA din 27 Septemvrie publică un articol intitulat „Criza francului“, în care scrie că guvernul francez a decis devalorizarea francului:

„Criza francului era de prevăzut — scrie ziarul. — Planul d-lui Blum a creat o atmosferă de nesiguranță puțin folositoare unei reluări a vieții economice.

„Planul frontului popular a dat faliment, lovitura decisivă primind-o prin neîncrederea maselor.

„Devalorizarea francului a avut repercusiuni internaționale. Două grupuri de monete sunt interesate: francul elvețian, belgian și fiorinul olandez, și cele două valute anglosaxane.

„Guvernele Statelor interesate, solicită o cooperare a tuturor Statelor pentru stabilitatea monetară, dezvoltarea comerțului, pentru atenuarea progresivă în vederea desființării regimurilor actuale de contingentare și controlului schimburilor“.

Presa cehoslovacă.

NARODNI LISTY, CESKI SLOVO și alte ziare din 27 Septemvrie, reproduc declarațiile făcute de d-l Hodza, președintele Consiliului de Miniștri, care a precizat că devalorizarea francului francez, nu poate să aibă o influență prea mare asupra economiei cehoslovace.

PRAGER TAGBLATT, sub titlul: „Francul și pacea“, scrie:

„Convenția dintre Paris, Londra și New-York, este primul pas spre cooperarea internațională pe tărâm economic. Dar nu trebuie să rămână la acest prim pas. Dacă în secolele trecute, invidia economică a puterilor a deslănțuit războaie, de ce cooperarea lor economică n'ar fi în stare să dea globului pământese pacea?“.

PRAGER TAGBLATT, cu data de 4 Octomvrie, sub titlul: „A doua devalorizare“, scrie:

„Raporturile economice ale Cehoslovaciei merg în două direcții: spre țările din sud-estul Europei și spre țările apusene. Exportul în Balcani a devenit aproape imposibil în urma a mii de obstacole. Este cu atât mai important, cu cât mărfurilor cehoslovace le rămâne deschis drumul spre Vest. Faptul că prima devalorizare a adus numai o ieftenire a ofertelor noastre cu 16%, că alte țări au știut să-și asigure avantaje mult mai mari în urma devalorizării, a forțat acum la o a doua devalorizare. Astfel, în ce privește nivelul cursului valutei noastre, el a fost aproape egalat cu acela din celelalte țări. Noua devalorizare a coroanei urmărește în primul rând să servească exportul“.

DIE ZEIT, ocupându-se de devalorizare, scrie:

„De data aceasta urmează să se producă odată cu reglementarea valutei, desființarea obstacolelor economice din toată lumea.

„Acesta este marele program internațional, căruia vor să se asocieze toate Statele“.

Presa polonă.

CHWILA din 2 Octombrie publică un articol în care scrie între altele:

„Devalorizarea francului nu poate modifica politica monetară a Poloniei, de oarece abia recent s'a procedat la deflație, scăzându-se în multe domenii prețurile, salariile, tarifele și datoriile. Totuși, trebuie să ne așteptăm la o schimbare în schimbul economic cu Franța. Se poate prevedea scăderea exportului în Franța, precum și ridicarea importului francez în Polonia. Dat fiind că ne aflăm în ajunul unor tratative privitoare la încheierea unui nou tratat comercial între Polonia și Franța, putem spera că, având în vedere reînnoirea alianței polono-franceze, Franța va acorda Poloniei anumite concesiuni în domeniul comercial“.

Sub titlul: „Importanța politică a înțelegerii monetare“, WIECZOR WARSZAWSKI examinează consecințele înțelegerii monetare:

„Înțelegerea monetară între Anglia, America și Franța, la care s'au asociat Belgia și Elveția, și la care se vor asocia probabil Olanda și alte State, este un eveniment important, din punct de vedere economic, precum și din punct de vedere politic. Ea subliniază comunitatea de interese a unui grup de State democratice, cărui se opune grupul Statelor totalitare, cu Germania în frunte și care, din punct de vedere economic, se angajează într'un sens cu totul opus. Planul de patru ani al cancelarului Hitler a subliniat caracterul de autarhie valutară a Germaniei. Blocul democrație tinde iarăși spre o cooperare mai strânsă din punct de vedere politic. Aceste State regăsesc, sub amenințarea pericolului german, conștiința puterii și a importanței lor.“

„Noua înțelegere economică pune Italia într'o situație dificilă. Este adevărat că fascismul italian nu servește decât interesele sale proprii și nu are tendințe internaționale. Desfășurarea evenimentelor va forța Italia să aleagă între Germania și grupul democratic. Soarta lirei va fi o indicație foarte caracteristică. Roma este nehotărâtă. Din punct de vedere politic, lucrul acesta se va exprima printr'o atitudine nedecisă a Italiei față de Liga Națiunilor.“

„Desfășurarea evenimentelor tinde spre precizarea situației exacte a Statelor. Sosește momentul, când trebuie să se termine cu toată incertitudinile, fapt care privește și Polonia“.

Presa sovietică.

Ziarele sovietice din 27 Septembrie, expunând pe larg principiile pe baza cărora s'a procedat la devalorizarea francului francez, descriu împrejurările care au dus la devalorizare și, interpretând evenimentul din punct de vedere al intereselor straturilor muncitoare, privesc cu multă rezervă eficacitatea operațiunii întreprinse de guvernul francez.

Astfel PRAVDA recunoscând între altele că „victoria frontului popular a servit drept semnal la reînnoirea evadării aurului din Franța“, scrie:

„Devalorizarea nu convine muncitorilor și funcționarilor particulari și publici. Ea înseamnă o accentuare automată a scumpetei și o scădere a prețului unei zile de lucru. Aceasta va îndemna pe muncitori să lupte pentru urcarea acestui preț. Puterea frontului popular, precum și vigoarea și organizarea asociațiilor profesionale din Franța, vor permite clasei muncitorești franceze să-și apere cu succes prețul real al zilei de lucru“.

IZVESTIA, într'un mare articol, intitulat „Armistițiul pe frontul aurului“, anunță încheierea convenției valutare franco-anglo-americane, scriind între altele:

„Convenția aceasta înseamnă cel puțin un armistițiu ce se încheie în mod voluntar de părțile beligerante după un lung și înverșunat războiu valutar, la baza căruia a stat lupta cea mai înverșunată pentru aur.“

„Pe de altă parte convenția valutară între cele trei mari puteri înseamnă și sfârșitul așa zisului „blocul de aur“.“

„Ar fi de sigur o eroare gravă să se creadă că devalorizarea francului și înțelegerea valutară, între cele mai mari State capitaliste, poate fi socotită ca o lichidare a acelui haos valutar, care domnește în toate țările capitaliste, începând de la momentul renunțării, la blocul de aur, din 1914. La ultimul congres mondial al Camerelor de comerț s'a insistat cu o deosebită putere asupra ideii, că o scăpare din criză economică și restaurarea legăturilor comerciale normale între State, sunt posibile, numai cu condițiunea asanării raporturilor valutare în toate Statele, mai mult sau mai puțin considerabile. Până la aceasta, însă este încă prea departe.“

„Dacă prin devalorizarea francului a dispărut „blocul-aur“, în schimb a apărut un nou bloc al țărilor bogate în aur. În jurul acestor țări există însă un șir întreg de State lipsite de aur și sărăcite de criză și haos valutar. Valutele unor țări ca Italia și Germania sunt pe moarte. În cazul dacă și țările aceste vor urma exemplul Franței, cert este că, dată fiind lipsa rezervelor de aur și a creditului în străinătate, precum și datoriilor externe ale acestor State, devalorizarea monedelor lor nu va contribui câtuși de puțin la asanarea raporturilor valutare internaționale“.

„Dacă este greu de așteptat ca înțelegerea valutară a celor trei mari puteri să aibă o înrăurire magică asupra economiei mondiale, este sigur în același timp, că armistițiul pe „frontul aurului“ va avea o enormă însemnătate politică. Convențiunea încheiată trebuie socotită ca un duș rece pe capetele celor care, nutriți de idealurile feudalismului, sunt dispuși să-și bazeze politica pe principiul forței brute a armelor. Acestui principiu, Statele bogate în aur i-au opus un alt principiu, — al forței omului. Piața mondială, creditul mondial, totul se află în mâinile țărilor aurifere.“

„Forța care rezidă în aurul care aparține țărilor capitaliste, este concentrată în subsolurile celor trei State, semnate, ale convenției valutare“.

Comentând la rândul său convenția valutară franco-anglo-americană, ziarul ZA INDUSTRIALIZAȚIIU, scrie:

„Un lucru este clar: nicio stabilizare a valutei nu există. Acordul încheiat între Franța, Anglia și Statele Unite nu înlătură câtuși de puțin divergențele profunde care au tulburat până acum aceste State și au provocat războiul valutar. Convenția rămâne deocamdată un simplu episod. Raportul între valutele țărilor principale a revenit la punctul său de plecare.“

„În cazul unei noi schimbări a conjuncturii valutare, divergențele vor apare din nou provocând un nou războiu valutar“.

Presa austriacă.

Presa austriacă din 29 Septembrie este în cea mai mare parte preocupată de devalorizarea valutei blocului aur.

După zăpăcala din primul moment, încep acum să apară și comentarii austriace care încearcă să arate șansele economice ale acestei cascade valutare. NEUES

WIENER TAGBLATT arată că perspectivele nu par tocmai atât de trandafirii, cum și le imaginează unii care s'au lăsat fascinați de succesul devalorizării engleze din 1931.

„Reușita experimentului în Marea Britanie a fost condiționată de împrejurări excepțional de favorabile, poate că unice. Peste experimentul lui Roosvelt în Statele Unite, plutește încă astăzi, după doi ani și jumătate, un mare semn al întrebării“.

REICHSPOST publică de asemenea un lung articol, în care se arată că prosperitatea economică produsă prin devalorizare într'un Stat sau altul, nu constituie temeiul suficient pentru speranța că pretutindeni o devalorizare va produce același efecte. „In orice caz, speranțele pe care în unele cercuri internaționale le leagă de această devalorizare generală, sunt privite cu oarecare scepticism în presa austriacă“.

Dr. Draxler, ministru de finanțe al Austriei, publică în ziarul WIENER ZEITUNG din 2 Octombrie, un articol în care scrie între altele:

„Devalorizarea întreprinsă în alte țări nu vor putea turbura șilingul austriac. Cu toate acestea guvernul austriac va observa cu toată atenția efectele devalorizării asupra țărilor care au luat asemenea măsuri, și va interveni pe cale economică și politică pentru a combate efectele dăunătoare pe care ele le-ar putea avea în Austria“.

Presa maghiară.

PESTER LLOYD, cu data de 4 Octombrie, ocupându-se de problema devalorizării, scrie:

„In cazul când va reuși stabilizarea francului la noul său curs, și în cazul când se va reuși să se realizeze un acord cu privire la direcția și ritmul unei viitoare politici de prețuri și conjunctură, atunci se va putea pune bazele unei noi cooperări diplomatice a celor trei puteri mari, (Franța, Anglia, Italia), se va putea limita concurența înarmărilor și se va putea izola noile focare de războiu.“

Deocamdată există o cooperare între puteri guvernate dictatorial, ca Germania și Italia, Germania și Japonia, între aceste din urmă chiar cu un ascuțit vâdit împotriva Rusiei.

„Prin urmare există gravitațiunea faptelor împlinite: bolșevism și dictaturi și între ale democrațiilor, care printr'o unire între ele, ar putea deveni o putere dominantă. Cu greu se poate imagina o sinteză a acestor formațiuni diferite, trebuie să se găsească un „modus vivendi“ între ele“.

Presa bulgară.

Ocupându-se de devalorizarea francului francez, VREME din 27 Septembrie scrie în articolul său de fond că, după semnele ce se vedeau în ultimul timp, o devalorizare era inevitabilă. Ziarul înregistrează ecourile favorabile ale presei străine și spune că acordul franco-anglo-american nu va servi numai la atenuarea crizei franceze ci și la stabilizarea situației din lumea întreagă.

„Asupra Iugoslaviei devalorizarea va avea numai rezultate favorabile, date fiind importante datorii pe care le are această țară în Franța“.

POLITIKA subliniază efectul beneficător al reformei monetare asupra schimburilor Franței cu străinătatea,

deoarece mărfurile franceze deveniseră în ultimul timp prea scumpe. Se pare — spune ziarul — că ne găsim în preajma unei păci monetare.

Ziarele bulgare din 1 Octombrie publică numeroase și lungi articole în legătură cu devalorizarea francului, subliniind necesitatea stabilirii unui control monetar internațional, singurul remediu pentru actuala criză.

SLOVO publică, sub titlul „Sfârșitul haosului monetar“, un articol în care, după ce relevă eforturile depuse de guvernele franceze în ultimii 5 ani pentru menținerea stabilității monetare, arată că totuși, datorită actualelor condițiuni economice, și Franța este silită să recurgă la devalorizarea francului.

Apoi adaugă:

„Devalorizarea francului, înfăptuită de un guvern al blocului popular, are o mare însemnătate internațională, pentru că va facilita crearea unui bloc monetar internațional. Statele ce vor intra în acest bloc și care susțin sistemul etalonului aur, vor trebui să renunțe la el și să adopte același control monetar ce a fost adoptat de Statele blocului lirei sterline. A doua mare importanță ce a adus actuala acțiune a guvernului francez, ar fi faptul, că ea va putea pune capăt războiului monetar, care a provocat criza economică mondială. Crearea unui bloc monetar ar fi cea mai de seamă acțiune din câte se cunosc, pentru că prin participarea unui mare număr de State, el va putea să rezolve în bine atât criza monetară cât și criza economică și va putea să restabilească schimburile internaționale și să contribuie astfel la progresul comerțului internațional.“

Prin stabilirea unei convenții monetare, se vor putea împiedeca mari speculațiuni de bursă, pentru că se va ști că în spatele ei se află cele mai puternice State economice — Anglia, America și Franța.

„Acordul monetar va putea să aibă drept rezultat și un avantaj politic: se va pune astfel capăt tuturor neînțelegerilor ce există între cele trei mari guvernări parlamentaro-democratice“.

In continuare, ziarul relevă avantajele ce va putea să aducă acordul monetar pentru Franța:

„O mare problemă va avea de rezolvat însă acum, după devalorizarea francului, guvernul francez și anume, de a menține prețurile la nivelul actualii devalorizări a francului.“

„Englezii, belgienii, cehii și alții, devalorizându-și moneda, se va reuși, prin măsuri rezezi și eficiente, să se evite fluctuațiile prețurilor.“

Dacă francezii vor reuși să taie aripile speculației interne și să mențină prețurile la un nivel corespunzător, se va putea spera într'un mare succes al acestei uriașe întreprinderi“.

Presa Statelor-Unite.

NEW-YORK TIMES consacră editorialul său din 4 Octombrie măsurilor prin care guvernul francez a suferit o bună parte din contingentele impuse mărfurilor importante și a redus taxele vamale.

Ziarul consideră această măsură tot atât de importantă ca și acordul tripartit el însuși.

„Această decizie a guvernului francez, scrie el, are o înaltă semnificație, căci nici guvernul englez, nici cel american n'au redus tarifele vamale când au devalorizat monedele respective“.

PROBLEME EUROPENE

SITUAȚIA GENERALĂ EUROPEANĂ

DAILY TELEGRAPH din 23 Septembrie publică două articole, de Sir Austin Chamberlain, intitulate: „Ingrijorările actuale ale Europei“, în care discută efectul produs asupra celorlalte puteri europene, de cererile neîncetate ale Germaniei și de discursurile neînduplecate ale oratorilor germani, rostite la congresul dela Nürnberg.

Sir Austen scrie între altele:

„De teama înarmărilor Germaniei, puterile Micii Înțelegeri,—piatra de bază a situației din Europa de răsărit, dela războiul încoace, au reafirmat la Bratislava alianța lor, înlăturând orice cauze de care le-ar fi putut desbina și slăbi“.

Afirmă mai departe că rezistența Micii Înțelegeri și întărirea Iugoslaviei, prin ajutorul britanic, tulbură planurile guvernului dela Roma, care a reacționat prin convocarea unei conferințe a Statelor Dunărene.

Încheie primul articol, spunând:

„Germania este jumătate arsenal, iar restul un teren de paradă militară. Italia ezită de ce parte să treacă, în balanța europeană. În statele răsăritene există o neliniște și alarmare generală. Spania e prada revoluției; iar Franța este victima unor grave tulburări interne. În general, deci, tabloul nu este tocmai plăcut“.

În al doilea articol, publicat în numărul din 25 Septembrie, al aceluiași ziar, Sir Austen Chamberlain atrage atenția asupra atacului d-lui Hitler, contra bolșevismului și a democrației și-i discută motivele. Exprimându-și părerea că „Führer-ul încearcă opinia engleză“, d-sa profită de ocazie de a arăta ceea ce Anglia n'ar fi gata să facă sau să ia în considerație, sub dictarea altei puteri....

RAPORTURILE ITALO-BRITANICE

LE TEMPS din 30 Septembrie publică un articol având ca obiect relațiile italo-britanice, articol din care redăm cele ce urmează:

„Starea relațiilor anglo-italiene continuă să ereize preocupări. Controversele între Roma și Londra se reiau pe un ton viu, iar hotărîrea care a intervenit la Geneva, privitoare la admiterea delegațiilor negusului în actuala sesiune a Adunării, și care a avut drept consecință îndepărtarea reprezentanților Italiei, a agravat și mai mult resentimentul italienilor.“

„Din fericire Ducele nu s'a servit de acest fapt ca pretext pentru a rupe definitiv cu Societatea Națiunilor, precum unii se temeau. Astfel cel puțin se rezervă viitorul, dar aceasta totuși nu contribuie să lămurească prezentul. Într'adevăr, guvernul dela Roma va refuza să ia parte la încheierea oricărui acord de ansamblu, atâta timp cât repereursiunile directe ori indirecte ale crizei etiopiane, nu vor fi modificat într'un sens favorabil poziția adoptată de celelalte puteri față de Italia. Reiese în orice caz din situația actuală că pregătirea conferinței locarniene, care se anunță extrem de migăloasă din cauza obiecțiunilor germane, va deveni și mai problematică.“

Perspectiva de a vedea întrunindu-se această conferință în cursul acestei toamne, se îndepărtează din ce în ce mai mult.

„Incidentele relative la lichidarea definitivă a crizei etiopiane la Geneva, nu sunt însă singurele cauze ale situației de fapt. Tensiunea care continuă să apese asupra relațiilor anglo-italiene, mai are și altă explicație. Politica Angliei în cursul perioadei sancțiunilor aplicate Italiei, a lăsat să subsiste sentimente inamicale de cealaltă parte a Alpilor. La rândul lor englezii care au trebuit să se încline față de faptul îndeplinit, nu s'au consolatat de o înfrângere pe care au resimțit-o în mod special.“

„Este cert astăzi că în urma expansiunii italiene în Africa Orientală, prin anexarea Etiopiei, englezii par hotărîți de a întări pozițiile lor în regiunile care comandă marea cale a comunicațiilor imperiului britanic. Ei dau dovada unei mari activități în Mediterana Orientală, unde își consolidează punctele de sprijin. Dacă au schimbat brusc politica față de Egipt și dacă au admis o reglementare a problemei anglo-egiptene, au făcut-o pentru a-și asigura concursul fără rezerve al Egiptului pe calea unei alianțe militare ale cărei condiții le îngăduie o libertate de mișcări absolută, ori care ar fi eventualitățile care s'ar produce.“

„Italienii consideră toate acestea cu oare care bănuială. Tratatul anglo-egiptean, vizita regelui Eduard în apele jugoslave și în Mediterana Orientală, inspecția bazelor navale mediteraneane de către Sir Samuel Hoare, prim lord al admiralității, apropierea anglo-turcă, toate acestea sunt interpretate la Roma drept fapte constituind elementele unei politici anti-italiene, menite la momentul oportun să pună stavilă sfertării de expansiune a Italiei.“

„Pe când englezii bănuiesc pe italienii de a amenința siguranța imperiului printr'un început de șgduire a pozițiilor Angliei în Mediterana, la Roma britanicii sunt acuzați că vor să împiedece propășirea noului imperiu fascist. Toate acestea continuă să înăsprească tonul polemicele care se desfășură între Londra și Roma.“

„Totuși declarațiile lui Sir Samuel Hoare, după întoarcerea sa dela inspecția bazelor navale britanice din Mediterana, nu justifică supărarea manifestată de Roma, față de ele, Sir Samuel, a spus în definitiv, că Anglia, fără a părăsi poziția ei tradițională în Mediterană, înțelege să o consolideze în vederea necesității vitale pentru ea, de a-și apăra marile căi imperiale, fără însă ca această acțiune să fie îndreptată contra unei alte puteri. Dimpotrivă, guvernul englez, înțelege să menție relațiile cele mai amicale cu toate puterile mediteraneane.“

„Astfel definită politica engleză nu poate fi pretextul unei rivalități anglo-italiene, afirmându-se în condițiuni care nu mai îngăduie o sinceră cooperare a celor două puteri pe planul european. Anglia are tot interesul de a nu-și înstrăina simpatiile Italiei care este o mare putere mediteraneană; Italia nu poate în mod rațional consimți la izolarea ei eventuală, izolarea care nu poate găsi o compensație într'o înțelegere precară cu Germania, pe continent.“

„Rațiunea și interesul comandă deci englezilor și italienilor de a se explica cu toată sinceritatea și de a pune capăt unei neînțelegeri care ar putea avea cele mai grave consecințe pentru politica Europei“.

GERMANIA ȘI CONFERINȚA LOCARNIANĂ

Ziarul LE PETIT PARISIEN din 25 Septembrie publică următoarele:

„Acum câteva zile d. Eden a trimis puterilor locarniene o notă destinată să pregătească viitorul conferință.

„Guvernul din Berlin n'a răspuns încă la invitația guvernului englez, afară numai dacă nu vom recunoaște primul element al răspunsului, în comunicarea făcută atașefilor militari, că începând dela 6 Octombrie, încă opt divizii noi se vor adăuga forțelor militare ale Reichului.

„Două dintre aceste divizii vor lua poziție, una în fața Danemarcei, iar alta la lacul Constanța. Șase divizii vor lua poziție la Vest de linia Muenchen-Luebeck, adică cu fața spre Franța. În sfârșit ultimele două vor fi stabilite în zona renană.

„Se știe că d. Eden a cerut în cursul negocierilor care au urmat gestului german din 7 Martie, ca Germania să nu sporească contingentele trupelor sale din zona odinioară demilitarizată. Dacă ne reamintim aceasta, vom înțelege întreaga valoare, cel puțin de intimidare, a hotărârii hilteriste“.

VIZITA D-LUI VON NEURATH LA BUDAPESTA

MANCHESTER GUARDIAN din 21 Septembrie comentează astfel, vizita d-lui von Neurath la Budapesta:

„Chiar dacă această vizită are un caracter particular, ministrul de externe al Germaniei s'a văzut cu mai multe personaje, printre care d. von Kanya, ministrul de externe al Ungariei cu care a avut un lung interviu de de mai bine de o oră. În comunicatul semi-oficial, dat după aceea întrevedere, se declară: că deși nu sunt legături de alianță între Ungaria și Germania, raporturile între aceste țări sunt atât de prietenești încât s'a găsit că e de dorit o schimbare de idei, periodică între conducătorii politici externe a ambelor țări. Ministrul de externe al Ungariei și-a amănat plecarea la Geneva pentru a devota mai multe vreme baronului von Neurath. Se consideră că, cu ocazia întrevederii lor, s'au discutat toate problemele internaționale, inclusiv raporturile cu țările dunărene“.

Același ziar în numărul din 23 Septembrie, revine asupra vizitei baronului von Neurath la Budapesta, despre care spune că a dat loc la o multime de presupuneri, între care și aceea că Germania a încercat să obțină o invitație la viitoarea conferință dunăreană dela Viena. Părerea ziarului, dedusă din informațiile primite, este exprimată astfel:

„Deși este evident că Germania n'ar adopta asemenea motive, ea este foarte interesată de întrunirea dela Viena. Scopul conferinței este de a găsi căile și mijloacele pentru o apropiere economică cu Statele Micii Înțelegeri, pentru că atât Italia, cât și Austria sunt oarecum speriate de creșterea influenței germane în Balcani și ar vrea să exploateze în favoarea lor actuala politică precaută a României și Iugoslaviei.

„Se pare că Germania, știind că sunt în curs atari mișcări, vrea să se folosească de buna și prietena Ungaria pentru a neutraliza o posibilă apropiere între cele două grupuri — Austria, Italia și Ungaria deoparte și Statele Micii Înțelegeri — așa că pătrunderea Germaniei în Balcani să se poată continua neîmpiedecată de vreo mișcare pură italo-austriacă“.

POLITICA EXTERNĂ A GRECIEI

THE MANCHESTER GUARDIAN din 21 Septembrie publică o dare de seamă a corespondentului său special din Atena, asupra politicii externe a Greciei și asupra metodelor de penetrație economică întrebuintate de Germania.

După ce face un istoric al politicii externe a Greciei în timpul războiului mondial cât și imediat după încheierea păcii, scoțând în evidență pe de o parte politica francofilă a d-lui Venizelos, iar pe de alta simpatiile pentru Germania ale Regelui Constantin, corespondentul constată că azi sub influența Regelui George al II, deși politica externă a Greciei este de acord cu a Mării Britanii și Franței totuși din cauza vecinătății Greciei cu Italia, guvernul grec nu poate lua nicio hotărâre cu privire la încheierea unui pact mediteranean care ar putea jigni interesele Italiei.

Autorul insistă apoi asupra procedurilor întrebuintate de Germania „pentru a domina economică Grecia“. Orată cum Grecia în urma fondurilor blocate în Germania, provenite din cumpărăturile de tutun făcute de aceasta din Grecia, este obligată actualmente să cumpere material metalurgic pentru o valoare care reprezintă jumătate din valoarea totală a importurilor Greciei.

UN ZIAR SOVIETIC DESPRE PLANURILE MILITARE ALE GERMANIEI

CRASNAIA ZVEZDA din 22 și 23 Septembrie curent, studiază pregătirea Germaniei pentru viitorul război, atât pe mare cât și pe uscat, spunând în esență următoarele:

„Planurile național-socialismului german sunt extrem de largi, cuprinzând operațiuni militare pe multe fronturi.

„Germania amenință toate Statele care o învecinează: Lituania, Cehoslovacia, Austria, Elveția, Franța, Belgia, Olanda, pregătindu-se chiar să atace și Uniunea Sovietelor, iar presa nazistă comentează chestiunea operațiunilor militare împotriva Angliei.

„Intrarea armatei fasciste în Franța este prevăzută de guvernul belgian ca trebuind să se facă pe „drumul istoric“, adică prin Belgia.

„Germania socotește într'adevăr că Belgia nu va avea timp să ocupe linia sa de apărare cu armată, în cazul unei ofensive germane. 37 minute după începerea operațiilor, aviația germană va bombarda Liège, iar după o oră, Anversul și Bruxelles.

Revista militară germană „Militäre Wochenblatt“, socoate că pentru pătrunderea armatei germane în Belgia, nu există niciun obstacol.

„Pe de altă parte, întreaga presă britanică își manifestă îngrijorarea cu privire la pregătirile de agresiune ale național-socialismului german. Dacă observăm, într'adevăr, aceste pregătiri, vedem că ele se îndreaptă spre distrugerea completă a puterii britanice.

„Apreciind pozițiile Angliei în Marea Mediterană, presa germană precizează că în urma întăririi Italiei, dânsa și-a pierdut prestigiul avut.

„Amiralitatea engleză, cu toate că și-a asigurat un drum ocilitor în jurul Africii spre India, totuși are în vedere și întărirea pozițiilor din Gibraltar și Suez.

„Acțiunile agresive ale flotei germane, dovedesc că în cazul unui război, va ocupa o situație de defensivă în Marea Nordului. De asemenea, flota germană își în-

tărește pozițiile în Marea Mediterană și Oceanul Atlantic.

„Trebuie să acordăm o atențiune deosebită faptului că vasele de războiu germane, fac manevre regulate spre insulele Canare și Azore. La insulele Canare se află o bază aviatică germană.

„Cele învederate mai sus, sunt cauza neliniștii arătate de presa britanică“.

CONFERINȚA ITALO-AUSTRO-UNGARĂ DELA VIENA

KÖLNISCHE ZEITUNG din 24 Septembrie scrie într'o corespondență din Budapesta:

Față de plănuita conferință a Italiei, Ungariei și Austriei, în cadrul protocolurilor dela Roma, cercurile maghiare accentuiază că nu este vorba de o nouă inițiativă diplomatică ci de convorbiri obișnuite, prevăzute în protocolurile dela Roma pentru conducătorii politicii externe. Se mai pune preț pe constatarea, că această conferință nu este în legătură cu conferința dela Bratislava.

„Întâlnirea celor trei miniștri de externe va fi de mare importanță pentru Ungaria.

„Din anumite semne se poate conchide că la Bratislava s'a discutat și o eventuală apropiere între Mica Înțelegere și Italia. Este cert că o astfel de apropiere este posibilă numai pe tărîm economic.

„Ungaria a avut totdeauna punctul de vedere, că o îmbunătățire a raporturilor între Ungaria și Mica Înțelegere este imaginabilă numai pe baza dreptului de egalitate. La Viena ministrul de externe al Ungariei

va susține cu toată tăria acest punct de vedere în cazul când ceilalți din parteneri vor discuta chestiunea unei apropieri“.

GRECIA ȘI PACTUL BALCANIC

LA RÉPUBLIQUE din 1 Octombrie, într'un articol intitulat: „Situția Greciei, față de Pactul balcanic“, protestează, sub semnătura d-lui Yunus Nadi, împotriva faptului că unele organe de presă au vorbit în ultimul timp de eventualitatea unei violări, în politica sa externă, a Pactului Balcanic, de către Grecia.

„Unele dintre aceste articole de gazetă, scrie LA RÉPUBLIQUE, au găsit chiar ospitalitate în presa turcă.

„Nu e de loc oportun să se pretindă că Grecia, îndepărtându-se de Pactul Balcanic, se lasă atrasă de Germania și de Italia, dat fiind că acest Pact nu constituie un bloc ostil Italiei și Germaniei. Fiecare dintre Statele care aderă la Pactul Balcanic, întreține raporturi prietenești, fie cu Germania, fie cu Italia.

„Generalul Metaxas afirmă și proclamă, chiar acum de curând, că Grecia este ferm legată, mai mult decât oricând de această grupare politică.

„Nu e deci niciun motiv să ne îndoim de sinceritatea acestor cuvinte, care sunt de natură să indice, în mod neted, poziția Greciei în Balcani.

„Trebuie să repetăm ceea ce am mai spus că Pactul Balcanic a început prin prietenia turco-greacă.

„Fiecare dintre aceste popoare a înțeles, în adâncul conștiinței sale naționale, că această prietenie e o necesitate istorică, mai ales după atâtea războaie sângeroase“.